

MILJØ MAGASINET

Giftdumping i Oslofjorden

Det DE dumper i dag,
spiser DU til middag
i morgen!

Elendig oljevern!

NMF ønsket i 2005 en bevilgning på 25 millioner kroner for å styrke oljeverndepotet på Fedje. Dette skjedde ikke, og det svekket oljevernet på Vestlandet.

MILJØDRONNINGEN

Heretter skal
ikke miljøgriser
føle seg trygge!

Møt saksbehandlerne i Norges Miljøvernforbund:

Kurt Willy Oddekalv

Gründer, byggmester, autodidakt. Jobbet som cowboy, vært til sjøs - sersjant i Forsvaret. Jobbet med miljøvern siden 1983, på et bredt saksfelt. Vært leder for Naturvernforbundet Hordaland frem til 1992.

Stiftet og ledet Norges Miljøvernforbund siden 1993.

Per Nordø

Fagansvarlig for samferdsel. Medstifter av Norges Miljøvernforbund (1993). Forut for det aktiv og styremedlem i Naturvernforbundet Hordaland. Utdannelse : Bergens Handelsgymnasium + div kurser. Yrkesbakgrunn fra fiskerier næringen. Har siden 1999 arbeidet i NMF.

Åge Simonsen

Fagansvarlig for naturvern saker og forurensingsaker. Utdannet zoolog. Grunnfag i matematikk, kjemi, fysikk og biologi, kurs i industrielt miljøvern. Mellomfag i matematikk og biologi. Hovedfag i økologisk zoologi. Doktorgrad i systematisk zoologi. Spesialutdannelse som konservator. Undervist i zoologi på UiB.

Jan-Hugo Holten

Fagansvarlig for olje og shippingrelaterede spørsmål, saksbehandling på forurensning, energi/klima mm. Utdannelse Cand. Mag. UiB, jus i avdeling, sosiologi grunnfag og administrasjon og organisasjonsvitenskap, metodeprøve for Samfunnsvitenskap. Delfag praktisk pedagogikk Utdannet lagfører ved Hærens øvingsavdeling Evjemoen mars-mai 1987. Organisasjonssekretær i Naturvernforbundet Oslo Akershus, Pleier i norsk og svensk akuttpsykiatri.

Ørjan Holm

NMFs fagansvarlige på havmiljø. Arbeider for øvrig med biologisk mangfold, rovdyr, fremmede arter, elektrisk avfall og ulovlig avfallshåndtering. Har arbeidet mange år innen landbruket. Cand. Scient i Ressursbiologi med hovedfag på sjøpattedyr og organisk forurensning, 2007. Leder av Naturvernforbundet i Tromsø i perioden 2001 – 2003. Regionleder i Miljøvernforbundets regionlag Nord-Norge med hovedsete i Tromsø siden oppstart 1993. Styremedlem i NMF siden oppstart, de siste årene som politisk nestleder.

Sissel Halmøy

Fagansvarlig elektromagnetiske felt i NMF 50% stilling, daglig leder i SoftWorks AS, utdannelse sivilingeniør teknisk kybernetikk og bedriftsøkonom. Har jobbet 18 år i Kongsberg Våpenfabrikk/Kongsberg Gruppen med utvikling og prosjektledelse ifm Penguin raketter, deretter 6 år som prosjektleder for utvikling av neste generasjons produksjonsutstyr for undervanns oljeproduksjon i Kongsberg Offshore/FMC. Har vært leder i FELO, Foreningen for el-overfølsomme, i 7 år. FELO startet et strategisk samarbeid med NMF i januar 07.

Gerard Ridgway

Saksbehandler innen havøkologi, fiskeri- og akvakultur. Arbeidet som Offshorepilot med undervannsutstyr for 20 år siden. Opprinnelig utdannet i Marinibiologi ved Universitetet i Liverpool, med ekstra interesse for genetik. Arbeidet som vitenskaplig assistent ved universitetet for å undersøke populasjons og artsforskjeller blant skaldyr. Utdannelse: Cand scient i akvakultur ved Universitetet i Bergen. Beste karakter i lakseøkologi.

Øyvind Kråkås

Jobber i Miljøvernforbundet som saksbehandler innforbi avfall og kildesortering. Bachelorgrad i medievitenskap fra Universitetet i Bergen, grunnfag i historie og litteraturvitenskap, delfag i sosiologi og samfunnsøkonomi.

Yrkesbakgrunn: Mange års arbeid innforbi byggevare-handelen.

Snorre Sletvold

Jobber i Miljøvernforbundet som Saksbehandler innenfor Trygg Mat. Var med å starte bruktbuikken Miljømarked i Oslo, og han har vært daglig leder der. Han har videre vært med på oppstarten av en IT-bedriften NovaNett. Han har vært styreleder i Oslos første økologiske borettslag, Klosterenga brl., som har gitt erfaring i solenergi, vannrensing, kildesortering, garantiarbeid etter bygging mm. I tillegg har Sletvold arbeidet med miljø saker, både i Natur og Ungdom, Naturvernforbundet og Norges Miljøvernforbund.

Oljevernberedskapen i Nord-Norge og på Vestlandet er for dårlig

Nord-Norge mangler tilfredsstillende oljevernberedskap

Statens forurensningstilsyn (SFT) har erkjent at oljevernberedskapen i Nord-Norge er langt fra tilfredsstillende. Tiltross for dette foregår det i dag leteboring etter olje og gass i det sørlige Barentshav. På Nornefeltet er det stor produksjon av olje. Et oljeutslipp i Nord-Norge eller Barentshavet vil få store alvorlige konsekvenser for både sjøfugl, fiskerier og en ellers sårbar natur. Norges Miljøvernforbund krever omgående stans i all boring etter olje og gass nord for 62°.

NMF ønsket i 2005 en bevilgning på 25 millioner kroner for å styrke oljeverndepotet på Fedje. Dette skjedde ikke, og det svekket oljevernet på Vestlandet.

Manglende oljevernberedskap

Statens forurensningstilsyn (SFT) har etter en omfattende beredskapsanalyse av oljevernberedskapen konkludert med at oljevernberedskapen er langt fra tilfredsstillende. Analysen ble gjort etter en rekke havarier langs kysten av den siste tiden. Norges Miljøvernforbund (NMF) har bl.a følgende å bemerke til SFTs oljevernaksjoner:

- Vrakene ble ikke umiddelbart sikret med oljelenser.
 - SFT hadde i tilfellet havaristen John R. i Troms ikke tilgjengelig utstyr til oljelensingen.
 - SFT oljelenser er ikke brukbare under de værforholdene man finner i Nord-Norge og Barentshavet, spesielt om vinteren.
 - I alle tilfeller tok det opp til flere dager før vrakene ble tømt for olje.
 - Årsaken til at vrakene fortsatt ligger i skjærgården, er at SFT enten krangler med rederiet om opprydding eller at SFT ikke har bestemt seg om hvem som skal få hugge opp vrakene.
- I mens bryter vær og vind vrakene i stykker noe som både fordyrer og forverrer oppryddingen.
- Ved alle havariene har godt vær hindret de store miljøkatastrofene.

Norges Miljøvernforbund (NMF) er svært kritisk til at

SFT verken har tilgjengelig utstyr eller har bra nok utstyr (oljelenser) ved sine oljeverndepoter. Selv om SFT tar i bruk det beste oljevernutstyret som finnes, vil det etter NMFs mening ikke være tilstrekkelig for å unngå en miljøkatastrofe i Nord-Norge ved et gitt tilfelle.

Oljeboring uten oljevern

En rekke oljeselskaper fikk i høst tillatelse til å letebore etter olje og gass i Barentshavet sør. På Nornefeltet drives det i dag storstilt oljeproduksjon. SFT har akseptert prøve- og oljeboringen da de mente risikoen for utslipp er små og at oljevernberedskapen er tilfredsstillende. Dette har nå vist seg å ikke være riktig.

Barentshavet og kysten langs Nord-Norge er områder der kombinasjon mørketid, tåke, kulde, is og risiko for ising fører til at oljevernet er svært begrenset. Barentshavet er et høyrisikoområde. NMF kan vanskelig se for seg hvordan man kan gjennomføre et forsvarlig oljevern ved tussmørke, 4 meters bølger og en effektiv mekanisk bekjempelse av sjøølet på bare 34 %. I en slik situasjon er ikke kalkyler og sannsynlighetsberegninger for utslipp og miljøkonsekvenser noe verd. Da er miljøkatastrofen et faktum.

Barentshavet – et av verdens rikeste havområder

Barentshavet er et av verdens mest produktive havområder. Langs kysten av Norge og i Barentshavet hekker det millioner av sjøfugl av både nasjonal og internasjonal verdi. Store mengder sjøfugl, deriblant alkefugl, ærfugl, skarv og havhest overvintrer i havområdet. Alkefuglene er spesielt sårbare for oljesøl siden de tilbringer mesteparten av tiden på havet på næringssøk eller når de hviler utenfor hekkekoloniene. Barentshavet er et svært viktig gyte- og oppvekstområde for flere kommersielt viktige fiskebestander som lodde, polartorsk, torsk og vårgytende sil. Av fiskeartene er lodde den viktigste nøkkelarten i økosystemet Barentshavet, siden arten er viktig som næring for både sil, torsk, sjøfugl og sjøpattedyr. Lodde er den fiskearten som umiddelbart vil få størst skade ved et eventuelt oljeutslipp. Loddelarvene

vil etter gytingen i mars-april ha en utbredelse i de øvre vannlag i det sørlige Barentshav nord til områdene vest for Svalbard.

Barentshavet og kysten av Troms og Finnmark er også viktige leve- og næringsområde for en rekke sel og hvalarter. Havert, grønlandssel og steinkobbe er imidlertid de arter som umiddelbart vil bli berørt ved et oljeutslipp ved leteboringen, siden de er å finne i området.

Kysten av Nord-Norge har 19 av i alt 20 fuglefejl med millioner av sjøfugl. Sjøfuglbestander som Norge både har nasjonalt og internasjonalt ansvar for. I tillegg er Lofoten og Vesterålen viktige gyteområder både for torsk, hyse og sei. Det vil være en miljøkatastrofe om disse naturressursene skulle utsettes for oljeforurensning. Sjøfugl er veldig sårbar for oljeforurensning. Selv med liten grad av forurensning vil sjøfugl få ødelagt isolasjonslaget i fjærdrakten og fryse i hjel i løpet av kort tid. Et oljeutslipp i Nord-Norge eller Barentshavet vil ikke bare føre til en akutt miljøkatastrofe som vil ta livet av et stort antall sjøfugl, plankton og fiskeyngel, men vil også forårsake en langvarig kronisk forurensning av næringskjeden. En kronisk forurensning som vil få alvorlige langvarige konsekvenser for alt fugl- og dyreliv i Nord-Norge og Barentshavet. Sjøfuglbestandene i Nord-Norge er svært sårbare og en ytterligere reduksjon vil kunne få alvorlige konsekvenser for overlevelsen for den enkelte bestand.

NMF kan ikke akseptere at det tillates boring etter olje og gass nord for 62°

- SFT mangler tilfredsstillende oljevernberedskap.
- Konsekvensen av et stort oljeutslipp vil få store konsekvenser for de sårbare økosystemene i Barentshavet og langs kysten av Nord-Norge.
- Oljevernberedskapen er ikke tilstrekkelig for boring etter olje og gass i høyrisiko-områder som Nord-Norge og Barentshavet.

NMF krever derfor at SFT stanser all boring etter olje og gass nord for 62°.

På med bremsene, senk farten

Klimaendringene er den største miljøtrusselen vi står overfor i moderne tid. Disse skaper et varmere hav med de alvorlige konsekvenser det får for økosystemet her. Videre medfører temperaturoendringene og ekstremværet globalt store ødeleggelse av avlinger, forurensning av grunnvann og reversering av utvikling i stedet for at disse nasjonene kommer seg videre. De uhyre sårbare monokulturene innen landbruket vil vise seg å være ekstra sårbare for fremtidens klimaendringer og vil løpet av en ca 10-15 år forårsake med stor sannsynlighet en global matmangel som også rammer vårt hjemlige spiskammer i Vesten. Det er derfor Miljøvernforbundet jobber for å ivareta dyrket mark og forhindre boligbygging på denne som har vært et stridstema bla i Bergen siste årene. Klimavoter er blitt vår tids IT boble og vi har fått selskaper som Point Carbon som lever fett på å fortelle næringlivet hvordan slippe unna kutt i egne utslipp. Min påstand er at selskaper av Point Carbon sin karakter snylter på klimatrusselen og har dermed ikke livets rett. Kyotoprotokollen sin spede tilblivelse i 1997 baserte seg på nasjonale tiltak som 1. bud. Klimavoter skulle komme i de neste instansene. Slik ble det jo aldri. I stedet fikk vi et 10 årig moratorium der intet skjedde i påvente at kvotehandelen skulle ta av.

Slow Speed og Slow food og økologisk mat kommer til å være begreper Miljøvernforbundet kommer til å bruke mer av. Hele tiden. Skipet vårt, MS Miljødronningen skal seile saktere enn normalt. Globaliseringen med transport av mat på kryss og tvers av kontinentene er ikke veien å gå ifht produksjon og handel med mat. Hver

nasjon må av hensyn til kvalitet helse og miljø forsyne seg selv i størst mulig grad. Brasiliansk biff skal ikke være drømmen for en familie i Groruddalen. Derimot skal biffen gjerne være fraktet fra øvre Romerike i stedet. Den romantiske ideen om globaliseringen som fører verden sammen må gjerne leve, men la den ikke praktiseres så vi ødelegger vårt eget livsgrunnlag ved at vi alle skal reise på kryss og tvers hele tiden, at all mat skal sendes tur retur øst vest og at alt hele tiden skal krysse all verdens grenser. Moder jord tåler ikke dette.

En annen global trussel som vi må ta innover oss, er det store antallet arter som utrykkes dag for dag. Norge har forpliktet seg til ikkå å ødelegge biodiversiteten, samtidig ser vi at det legges opp til en storstilt utbygging av vindkraft som truer naturtyper som kystlynghei, og det ødelegger livsvilkårene for havørnen. Vi trenger ikke mer kraft, det ligger storepotensialer i ENØK og bruk av varmepumper.

Thorium er en ny sak som for Norge sin del nok en gang reiser spørsmålet om kjernekraft i Norge for produksjon av energi. En samlet miljøbevegelse har skrevet under på opprop mot både Thorium og kjernekraft i sin alminnelighet. En enslig forsker fra Universitetet i Bergen har oppnevnt seg selv til talsmann for Thorium i Norge. Fysikkprofessor Lillestøl har ingen argumenter utover de rent tekniske rundt de prosesser Thorium/uran ideen forutsetter og har ingen tanke for hverken miljø eller menneskers beste.

Kurt W. Oddekalv, leder Norges Miljøvernforbund

Det er mange myter omkring hydrogen:

“Hvis naturgassprodusert hydrogen skal brukes i brenselcellekjøretøy som gir elektrisk fremdrift vil der være en marginal Well To Wheel (WTW) drivhusgassbesparelse.”

Det er påfallende hvordan endel miljøer i Norge bidrar til å gi folk flest inntrykk av at hydrogensamfunnet er like rundt hjørnet. Det er det jo ikke av grunner som en rekke, blant annet europeiske forskningsprosjekter har entydig påvist. Hydrogen er i Norge tenkt produsert av fossil naturgass. Hydrogenproduksjon er ikke nødvendigvis et miljøprosjekt og ”drømmerne” må snart innse følgende entydige FoU realiteter:

-Hvis naturgassprodusert hydrogen brukes i forbrenningsmotorkjøretøy (IC) vil energibehov og drivhusgassutslipp være høyere enn i konvensjonelle bensin- eller dieselmotorkjøretøy. Det er slike kjøretøy som nå kommer først på markedet. De vil altså ØKE utslippene!

Men dersom hydrogenet skal lages ved elektrolyse (Hydro-modellen) trengs det fire (4) ganger så mye elektrisitet per kjørte mil som i tilsvarende store batteribilkjøretøy!

Dagens batteriebiler med moderne batterier kan ha dobbelt (2) så lang rekkevidde per fylling som dagens brenselcellekjøretøy.

Til tross for disse fakta fortsetter Hydrogenutvalget og HyNor sitt arbeid med å utvikle naturgassprodusert hydrogen til tross for at langt mer nærliggende fungerende alternativer er tilgjengelige som energi-effektivisering, fornybar energi i bygg, industri og transport, bruk av elbiler og hybridbiler. Det er kanskje på tide å utvide utvalget til også å omfatte motekspertise og et bredere syn en det som nå skaper mytene.

Selv Bellona innser ikke de faktiske forhold og i tillegg til sitt hydrogenprosjekt går de nå enda lenger i å skape myter; gasskraftverk med CO₂ håndtering. Hva skal så CO₂ som håndteres brukes til? Jo, injisering i Nordsjøen som trykkstøtte for å presse ut enda mer olje....og derved forlenge oljealderen! Det er da en merkelig agenda for en såkalt miljøorganisasjon?

Harald N. Røstvik
Sivilarkitekt
www.sunlab.no
Stavanger

Ingen energikrise i Norge

Fra å stige bratt på 70-tallet og tidligere, har energiforbruket gjennom de siste tjue årene gradvis flatet ut og veksten i forbruk avtatt. Siste år balanserte import av energi med eksport ut av landet, og året før ble det produsert energi tilsvarende flere gasskraftverk mer enn forbruket. Enkelte år har Norge likevel måttet importere kraft, men regnet over ett gjennomsnitt antall år, det være seg fem eller ti, har eksporten ut av landet vært større enn importen. Det er i dag ikke mangel på energi i Norge. Det vil det heller ikke bli i fremtiden.

Både NVE og SSB har utarbeidet prognoser for fremtidig energibehov. I følge SSBs anslag vil behovet øke med 11,2 TWh innen 2010 (beregnet fra 1998) og 24,1 TWh innen 2020, mens NVEs anslag tilsier en økning på 19 TWh innen 2010 og 37,5 TWh innen 2020.

Det er pr. i dag gitt energikonsesjoner til 23,7 TWh gasskraft, hvorav gasskraftverket på Kårstø er under bygging og kraftvarmeverket på Mongstad vil bli bygget. Til sammen vil disse to verkene produsere 5,2 TWh energi i tillegg til store mengder fjernvarme (Mongstad).

Videre er det allerede gitt vindkraftkonsesjoner på rundt 4 TWh samt vannkraftkonsesjoner på rundt 3,5 TWh. Totalt er dette i seg selv nok til å dekke inn forventet økning i energiforbruket frem til 2015. Energipotensiale i forskjellige energibærere er beregnet av flere aktører.

NOU 1998:

11 har med utgangspunkt i en energipris på 70 øre/kWh beregnet energipotensiale i 2020 til 22 TWh/år for bioenergi, 10 for varmepumper, 0,1 for geotermisk varme, 10-12 for hydrogen (basert på naturgass) og 8 TWh/år for solenergi.

Det fremkommer klart fra disse overslagene at fremtidens energibehov, samt variasjonene i energiproduksjonen grunnet variasjon av nedbør, kan dekkes inn uten at det er nødvendig å bygge verken gasskraftverk, vindturbinanlegg eller atomkraft. Det totale energipotensialet er så stort at de minst miljøvennlige av alternativene heller ikke er nødvendig for å tilfredsstille det maksimalt tenkelige underskuddet på 37,5 TWh innen 2020.

Fremtidens energiproduksjon kan derfor baseres på ENØK, utnyttelse av vannverk, modernisering av elkraftverk, oppgradering av gammelt ledningsnett med store energitap, geotermisk varme, saltgradienter, tidevannsenergi og bølgekraft, solenergi, varmepumper, bioenergi og annet som verken gir klimautslipp eller i vesentlig grad truer urørt natur og biologisk mangfold.

Tvilsom CO₂-rensing

Norges miljøvernforbund har tidligere påpekt at ett kraftvarmeverk på Mongstad vil generere mindre CO₂-utslipp enn samtlige alternative måter å bruke gass på. Dersom gassen (som i dag) eksporteres til EU og brukes der, vil utslippene bli rundt 280 gram CO₂/kWh, mot rundt 207 gram/KWh brukt i ett kraftvarmeverk på Mongstad. Vi trenger egentlig gasskraftverk i Norge.

Siden gassen nødvendigvis vil bli brukt til noe som forurenser er det vesentlig at den blir brukt på den måten som forurenser minst. Grunnet effektiv bruk av spillvarmen, samt muligheten for å legge ned andre CO₂-forurensende prosesser på raffineriet, skiller kraftvarmeverket seg positivt ut fra tidligere konsesjonsgitte gasskraftverk. Mongstad anlegget vil derfor selv uten CO₂-rensing medvirke til reduserte globale klimautslipp. Trass dette har regjeringen nå pålagt anlegget CO₂-rensing.

En slik rensing er ikke uproblematisk. Den mest aktuelle teknologien for fangst av CO₂, og den eneste som per i dag er tilstrekkelig utprøvd i praksis, er aminabsorpsjon, som i henhold til konsesjonssøknaden vil gi betydelige utslipp av amin (en nitrogenforbindelse) til luft, samt enda større utslipp av ammoniakk. I tillegg vil det være aminutslipp til vann, og prosessen vil generere aminholdig avfall i størrelsesorden 600 til 6000 tonn/år. Avfallet må trolig behandles som spesialavfall.

FNs klimapanel utga senest i 2005 en rapport som viste at miljø- og helsefarlige NO_x utslipp vil øke med opptil 20% dersom man innstallerer CO₂-renseutstyr på ett gasskraftverk.

Ironisk nok har SFT tidligere ikke tillatt såkalt SCR-teknologi for rensing av NO_x fra gasskraftverk på Sør-Vestlandet grunnet økte ammoniakkutslipp til atmosfæren som en konsekvens av denne renseteknologien. Nå pålegger samme myndigheter kraftvarmeverket en CO₂ renseteknologi

som vil medføre større utslipp av samme miljøgift. Ved CO₂-håndtering senkes også virkningsgraden (utnyttingsgraden av energiinnholdet i gassen) med mellom 15 og 20%, noe som medfører større utslipp per produsert kWh av samtlige utslippskomponenter. De positive miljøfordelene ved kraftvarmeverket blir derved underminert.

Amerikanske miljømyndigheter klassifiserer aminer som kjemikalier med høyt skadepotensiale i akvatiske omgivelser, og både aminer og ammoniakk er nitrogenforbindelser som bidrar til forurensing. Norge er forpliktet av flere internasjonale konvensjoner til å redusere disse utslippene. Når myndighetene nå ikke bare godkjenner utslipp av miljøbelastende nitrogenforbindelser, men i praksis pålegger anlegget å forurense uten at det på forhånd foreligger konsekvensutredninger eller andre beregninger av miljøkonsekvensene, er dette både beklagelig, svært uheldig, og ikke i tråd med den nasjonale kjemikaliepolitikken eller nasjonale miljømål.

De økte utslippene av nitrogenforbindelser må selvsagt måles opp mot mulig reduksjon i utslipp av klimagassen CO₂. Men det er slett ikke sikkert at effekten av å rense ut CO₂ og bruke denne til trykkstøtte for å presse mer olje ut av Nordsjøen på sikt gir en positiv effekt.

Erfaringer fra USA tilsier en ekstra oljeutvinning på mellom 7 og 15% av de opprinnelige tilstedeværende oljemengdene dersom CO₂ blir brukt som trykkstøtte, sammenlignet med hva vann-

injeksjon kan gi. Ut fra dette kan det enkelt beregnes at de ekstra oljemengdene som presses opp i sin tur vil generere CO₂ utslipp i minimum samme mengde som den gassen som blir injisert. I beste fall oppnås en utsettelse av problemet, i værste fall vil CO₂-injiserings på sikt gi økte klimaproblem.

De teknologiske risikoene knyttet til CO₂ rensing og lagring er så langt dårlig utredet. På Ekofiskfeltet frykter man eksempelvis for at CO₂ vil svekke kalksteinen i reservoaret og føre til brønncollaps.

Mange havforskere har også uttrykt frykt for de økologiske konsekvensene som kan oppstå dersom CO₂ lekker ut av reservoarene. Det finnes ingen tilfredstillende konsekvensutredninger om potensielle skadevirkninger av dette på det marine miljøet. Regjeringens CO₂ vedtak for kraftvarmeverket på Mongstad er derfor svært tvilsomt og høyst sannsynlig ikke i tråd med forskrift om konsekvensutredninger.

Totalt sett er det per i dag så mange usikkerhetsmoment knyttet til miljøkonsekvensene av teknologien at det trolig kreves mange års forskning og utprøving før den kan tas i bruk. Kravet om CO₂-håndtering på kraftvarmeverket på Mongstad er derfor et både umulig og urimelig krav som medfører økt forurensingsbelastning og med tvilsom klimaeffekt.

Dr.scient. Åge Simonsen
Zoolog, Ansvarlig for naturvernsaker i Miljøvernforbundet.

Kystdirektør feilplassert!

Fagmessig sett kommer en ikke lenger unna de krav og kvalifikasjoner en bør kreve av en kystdirektør ved ansettelsen av landskapsarkitekten Kirsti Slotsvik som ny kystdirektør. Det sier fagansvarlig på olje og shipping i Norges Miljøvernforbund Jan-Hugo Holten i en kommentar til at 43 åringer er ansatt i kanskje den viktigste beredskapsjobben i landet.

Miljøvernforbundet krevde i mai i år ny utlysning av stillingen da det ikke var nevnt med et ord i utlysningen krav til maritim bakgrunn eller utdanning. Med de utfordringer vi står overfor langs kysten mht den økte oljefrakten og den svake beredskapen er det ikke nok med evt bein i nesen. Her har den nye kystdirektøren et alt for stort lerret å bleke, sier Holten.

Think med ny elbil

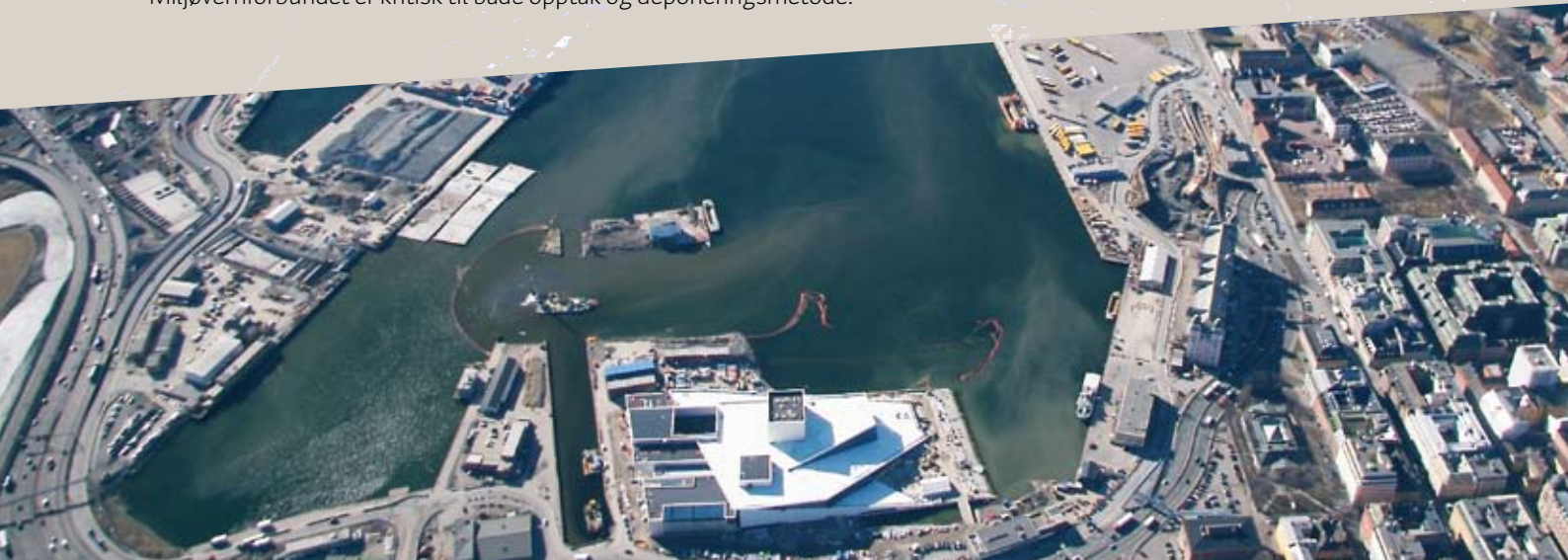
Think som opprinnelig ble utviklet i Norge på begynnelsen av 90-tallet, ble senere kjøpt opp av Ford. Miljøvernforbundet aksjonerte mot Ford i 2004, da selkapet ville ødelegge 400 Thinkbiler som var eksportert til USA. Ford ble presset til å levere bilene tilbake for salg i Norge.

Våren 2006 tok nye eiere over og satte i gang arbeidet med å ferdigstille Think City. Think City som skal i produksjon, er en helt ny bil. Ny batteriteknologi gjør at bilen har dobbelt så lang rekkevidde som tidligere. Nå kan man kjøre hele 180 kilometer uten å lade. Ny design har høstet positiv omtale både i og utenfor Norge. Ny konstruksjon og nye materialer gir enda større trygghet i trafikken.

Nå jobbes det med klargjøring for produksjon og levering av de første bilene mot slutten av året.

«Et mudrings og deponeringsprosjekt på steinaldernivå.»
Miljøvernforbundet er kritisk til både opptak og deponeringsmetode.

Giftdumping i Oslo-fjorden

Ekspertmiljø på mudring fra konsultantselskapet Rambøll mener at forarbeidet kunne vært gjort langt bedre i Prosjekt «Ren Oslofjord», som Oslo Havn kaller sitt miljøoppryddingsprosjekt. Videre er metodevalget på oppgravningen i havneområdet blitt dårligst mulige løsning. Det viser seg at den såkalte «miljøgrabben», er den som søler og sprer mest forurensede masser i havneområdet. Det er valgt en billig metode, og økonomien har gått foran miljøhensynet.

Miljøvernforbundet var ved prosjektets igangsetting i 2006 ute med forslag til bedre alternativer på opptak og deponering av de giftige massene fra Bjørvika, bl.a deponering av de mest forurensede massene på land utenfor den nye Operaen. Det finnes ca. 35 forskjellige mudringsmetoder, grabben som er valgt i Oslo-fjorden er den desidert dårligste løsningen med tanke på miljøet. Sugemudring som ble brukt bl.a på oppryddingen på Haakonsværn i Bergen er den metoden som skaper minst oppvirvling (Rambøll 2007). Det finnes også gode avanningsmetoder og deponeringsløsninger på land, som. f.eks å blande sement inn sammen med de forgiftede massene og deponering/stabilisering på land. Helsinkimodellen, er et eksempel, der miljøgiftene tas opp på land og blir byggegrunn i forbindelse med utvidelsen av den nye Nordsjø Havn. Her blir området avstengt med voller på utsiden av mudringsstedet for å unngå spredning ut i havnebassenget.

I Oslo ble det i mars 2007 dumpet forurensede masser rett ute i havnebassenget. Miljøvern-

forbundet har tatt prøver i senketunneltraseen etter mudring, og det viser seg at sedimentene er mer forurenset enn før mudringen startet, og disse massene blir definert som «Rene masser» av Oslo Havn. Rådgivende biologer har bekreftet at disse påstått «rene» massene inneholder flere miljøgifter i tilstandsklasse 4 og 5, de to mest giftige nivåer.

Deponiet på Malmøykalven blir ikke tilstrekkelig sikret med dekklag.

Jens Skei i NIVA, som har designet det såkalte «dypvannsdeponiet» på 65-70 meter, påstår at 30-40 cm dekklag på toppen av slammet i deponiet er tilstrekkelig til å hindre utlekking i miljøet, og nok til å hindre mudderspisende organismer som børstemark etc. å trenge ned til de forgiftede massene.

Skei baserer sin anbefaling av dekklag på et erfaringsmateriale fra 15 tildekkingsprosjekter i USA. 15 prosjekter som Miljøvernforbundet har gått gjennom har dekklag som i gjennomsnitt er på 130 cm. Miljøvernforbundet har kartlagt flere arter

børstemark fra Bjørvika som graver langt dypere enn 40 cm, noen graver 80-100 cm ned i bunnsedimenter, før de går opp i vannet, der de kan bli spist av fisk. Dette betyr at miljøgiftene som PAH, PCB, TBT og kvikksølv går rett inn i næringskjeden, og havner på vårt matbord. Slagordet til Miljøvernforbundet mot giftdumpingen blir en realitet: Det DE dumper i dag, spiser DU til middag i morgen.

Miljøvernforbundet tviler på at det kan bli vellykket å legge sand på toppen av det løse slammet som blir pumpet ned på bunnen i Oslo-fjorden på deponistedet på Malmøykalven. Sannsynligheten er stor for at de nye massene vil synke ned og blande seg med de forurensede massene, og dette vil føre til giftlekkasje til næringskjeden.

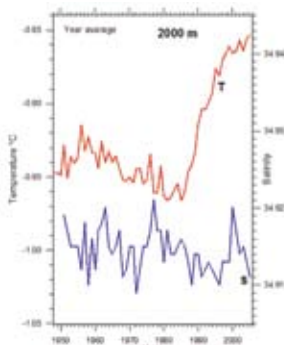
Det er også kritisk at deponiet ligger åpent for bio-akkumulasjon i hele anleggsperioden og ett år etter avslutning, før det blir dekket med rene masser. Enda mer kritisk er det også at det legges opp til et så tynt dekklag som bare 30-40 cm. Dette vil etter kort tid kunne bli erodert bort og garantert gjennomborret av mengder med børstemark og andre mudderspisende organismer som lever på bunnen.

Mange av disse artene kan leve på 190 meters havdyp, og deponiet er relativt grunt, med dybder på 65-70 meter.

«Den metoden som er valgt i Oslo indre havn er den desidert dårligste, en teknikk på steinaldernivå.» (Rambøll 2007)

Havtemperaturen stiger

Konklusjon etter måleserie på havet M (66 N, 2 E) 1948-2006 er at temperaturen i havet på 2000 m har økt radikalt etter 1980, og at ferskvann trenger stadig dypere ned i havdypet. (se figur over som viser temperaturkurve(rød) og saltnivå (blå)).

MS Polarfront har gjort verdens lengste måleserie på 2000 meter havdyp (50 år) og senere år 2000 meter opp i atmosfæren.

Avfallsforbrenning dreper!

“ Nei til forbrenning og helseproblemer. Bruk heller ressursene flere ganger. “

Det blir planlagt stadig flere forbrenningsanlegg av avfall rundt om i landet. Bak dette står bedrifter som Energos, LVNG og von Roll som vil tjene penger på tiltaket. Problemet er at det ved forbrenning av avfall dannes dioksiner og en rekke andre kreftfremkallende stoffer som blir sluppet ut med vann-dampen. Samtidig er det best både samfunnsøkonomisk og miljømessig å gjenvinne ressursene som ligger i avfallet. Det er godt dokumentert at avfallsbrenning fører til økte mengder miljøgifter i nærmiljøet til forbrennings-

anlegg med overhyppighet av tildels alvorlige og dødelige sykdommer hos befolkningen som resultat. Det er store helse- og miljøkostnader knyttet til slike anlegg.

Kildesortering og gjenvinning best for miljø og samfunn. Les NMF sin rapport

Linker/fakta http://www.nmf.no/docs/avfall_hel_liten.pdf

MS Miljødronningen

MS Miljødronningen bygges i samarbeid med verftet Fjellstrand AS i Hardanger. Byggestart var 13. november 2006. Totalkostnad på skipet, er 41,2 millioner kroner. Skipet er en Flying Cat 35, 33,9 m lang, 10,4 m bred.

Skipet bygges med ishud for polare strøk, og helikopterdekk tilpasset et helikopter av typen Eurocopter, EC120. Bygges for 50 passasjerer. En stor del av finansieringen av skipet hittil, 15 millioner, kommer i form av gaver fra redere og private i Bergen og Haugesund. Sparebanken Vest er samarbeidspartner og finansieringsinstitusjon på fartøyets lån.

Byggestart var 13. november 2006 - sjøsettes 4. februar 2008. Båten bygges som det mest miljøvennlige fartøy noensinne bygget med alternativt drivstoff og ikke bruk av PVC, der det er mulig. MS Miljødronningen vil bli det første skipet i Norge med Lloyds Green Passport Miljøvernforbundet har endel utstyr sponset

allerede, men etterspør i denne sammenheng de beste og mest seriøse leverandører i markedet for å bidra til bygging av et visningsfartøy for miljøriktige løsninger for skipsbygging, og et fartøy som skal løse miljøproblemer på havoverflaten, under og på havbunnen. Båten skal gå i leiemarkedet for bl.a statlige institusjoner som en del av driftsfinansieringen. Med dette skipet vil Miljøvernforbundet og organisasjonsarbeidet gå inn i en ny æra. Takket være generøse redere, privat personer og de tre hovedsponsorene Grieg Foundation, Trond Mohn og verftet Fjellstrand AS, lar dette fantastiske miljøprosjektet seg realisere.

Skipet vil gjøre Miljøvernforbundet i stand til å gjøre havbunnsundersøkelser og høykvalitets-

filming på opptil 2000 meters dyp, som via satellittkommunikasjon vil kunne sendes hvor som helst i verden. Miljødronningen vil bli bygget med ishud, og vil være klasset for å gå i Nordsjøen og på Svalbard. Skipet vil også kunne brukes til klimaforskning. Helikoteret åpner for klimaovervåking, forurensningsovervåking og ledelse av oljevernaksjoner. Realiseringen av MS Miljødronningen åpner for uante muligheter for Miljøvernforbundet og miljøsaken. Heretter skal ikke miljøgriser føle seg trygge. Skipet vil brukes av aktører, herunder også statlige i arbeidet med dokumentasjon av miljøforurensning langs kysten og i fjorder.

Link:
www.miljodronningen.no

Senk farten!

Det er ikke bare fart som dreper, høy fart krever mer energi og dermed større utslipp av klimagasser.

I dag har vi så dårlig tid, alt skal gå fort. Det koster miljøet og helsen din dyrt.

Et eksempel på hva en fartsøkning kan koste: De nye gassfergene av stål mellom Halhjem og Sandvikvåg, er drevet med gass. For å holde rutetidene, må fergene holde 21 knop.

For å få en fart 17 knop, kan fergene greie seg med to V16-motorer (se illustrasjon). For å gå opp 4 knop til 21 (økning på ca. 7 km/t eller langsom jogging), kreves det ytterligere 2 stk V16-motorer. Dette betyr at drivstoff-forbruket mer enn dobler seg for at fergen skal få en liten økning i farten. I tillegg får du belastning på motorer for at de skal holde maksfart, stress på mannskapet, og dermed større sjanser for ulykker. Miljøbelastningen er blitt kraftig øket på grunn av den økede farten.

Miljøvernforbundet går inn for å senke farten på enkelte ferger og på skipstransport. Dersom dette blir gjennomført, vil det få positive effekter på miljøbelastningen.

Makshastigheten på motorveiene bør senkes. En bil vil ved en dobling av hastigheten 16-doble luftmotstanden. Eksempel: En bil som bruker 10 hk for å overvinne luftmotstanden i 100 km/t, vil behøve 160 hk for å holde 200 km/t. Den høye farten koster mye mer, både for miljø og for sikkerheten. Bilene i dag bruker ikke så mye mindre drivstoff enn for 40 år siden, en stor bil bruker ca. 1 liter, og en liten ca. 1/2 liter pr. mil. Hvorfor er det slik, når vi samtidig vet at motorene er mer effektive? Vekten på bilene har gått gradvis oppover, mer utstyr, mer polstring, air condition, større bremses, større/bredere dekk, kollisjonsputer, stereoanlegg, høyttalere, bjelker i dørene etc. Vi drasser på stadig mer vekt, og det koster mer energi og forurenser mer.

Det er ikke en menneskerett å suse over en bakketopp i 80 km/t...

Bilen er konstruert for å ta med seg flere personer, bagasje etc. De fleste sitter alene i bilen i kø til og fra jobb, i 1-2 tonns stålkonstruksjoner som er laget for hastigheter opp mot 200 km/t med en gjennomsnittsfart på 25 km/t...

I dag bruker vi bilen feil, den brukes mye på korte turer, som kunne vært erstattet med gange eller sykkel. Gjennomsnittsbilturen i Europa er 5 km. Mange mennesker kjører noen hundre meter til butikken for å handle melk og røyk, bilene blir ødelagt på korte turer om vinteren, og motorene forurenser også maksimalt på disse turene der motoren ikke rekker å bli varm.

Bilindustrien bør gå i en annen retning enn vektøkning og kraftøkning, de bør velge lettere materialer og mindre motorer. Da får vi mer fart ut av hver investert hk, og hvis vi i tillegg er litt tålmodige, så kommer vi oss over bakketoppen, om enn ikke i 80.

Internett: mittklimakutt.no

Gassferger Halhjem

Miljøvennlig !

17 knop = 2 stk V16 Rolls Royce!

Miljøfiendtlig !

21 knop = 4 stk V16 Rolls Royce!

+ 4 knop utgjør + 100% forbruk

Miljøvernforbundet planlegger å starte barne- og ungdomsorganisasjon.

Norges Miljøvernforbund har siden starten i 1993 hatt barne- og ungdomsarbeid på agendaen. En viktig del av arbeidet har bestått i å hjelpe ungdom som er skolelei eller som har kommet på skråplanet, til å få et praktisk forhold til miljøvern og bygningsvern. Miljøvernforbundet har hatt flere læringer, og enkelte av disse har valgt å jobbe videre innen byggfaget.

Miljøvernforbundet har bygningsvern som en av sine viktigste felt, der vi tar vare på eldre hus og bygninger, restaurerer dem, samtidig som vi bruker bygningene i vår virksomhet. Eksempler er Miljøhuset i Marken 9, Miljømarkedet på Møhlenpris, Miljøsentert Seletun og Ludeboden, sistnevnte er en gammel sjøbod som brukes til næringsvirksomhet og boliger. Vi har kjørt egne kursfor ungdom med tilpasningsvansker og narkotikaproblemer. Vi har rehabilitert 20 ungdommer med svært godt resultat. Noe av dette arbeidet ble gjort sammen med Kilden Ungdomsklubb i Fyllingsdalen.

Miljøvernforbundet er også godkjent som opplæringsbedrift innen byggfag. Vi har på 14 år fått seks ungdommer inn med svennebrev i tømrerfaget. En av disse var tung stoffmisbruker, og tar i dag mesterbrevet i tømrerfaget. I tillegg har vi gjort et stort arbeid sammen med Krifo innenfor miljømarkedene våre.

Alt dette mens organisasjonen har vært under oppbygging. Miljøvernforbundet har i de siste par årene forkusert på ytterligere styrking av

organisasjon, og medlemsverving er en viktig del av livsgrunnlaget for forbundet, i tillegg til støtte fra sponsorer.

I vår utviklingsplan ligger en barne- og ungdomsorganisasjon. Det er både tid og ressurskrevende. Vi regner med at organisasjonen på sikt vil ha behov for to personer på heltid.

Målsetting med organisasjonen:

Rekruttere barn og ungdom til miljøvernaktiviteter.

Barn og ungdom skal gjennom organisasjonen få et sunt og ærbødig forhold til naturen, og en bevisstgjøring på at alle skapninger har rett til liv. Få en forståelse for natur og miljøvern og kunnskap om biologisk mangfold. Følge det som er nedfelt i Miljøvernforbundets grunnlov.

Organisasjonen skal styrke kunnskap og handlekraft for kommende generasjoner.

Skal gjennom miljøarbeidet føre til at det blir økt samhandling og forståelse mellom barn og ungdom med flerkulturell bakgrunn og resten av befolkningen.

Kurscenter

Miljøvernforbundet kan bruke Miljøsentert Seletun (www.seletun.no) som et utgangspunkt for friluftaktiviteter, og «leirsted». Her har vi bl.a robåter og kanoer, bueskytebane, tipi for overnatting, grill, natursti etc. Seletun er vårt

Barn og ungdom i dag er morgendagens beslutningstakere.

De voksne låner jorda av sine barn, og denne arven skal forvaltes videre. Barn og ungdom i dag kan ofte mer miljøvern enn sine foreldre, og i mange tilfeller er det barn som står for nytenking og holdningsendring i familiene. Hvor mange voksne er ikke tatt i feil på kildesorteringen hjemme de siste årene?

Barna leder på miljø.

naturligste kurssted for lederopplæring i den nye organisasjonen. Vi kan bl.a tilby dykkeropplæring gjennom samarbeid med Nemo Classic Diving.

Det kan også bli aktuelt med miljøtokt på MS Miljødronningen (se www.miljodronningen.no).

Organisasjonsmodell

Vi ser for oss at det kan lages miljøgrupper med ulike alderssammensetting, men at det på sikt kan graderes etter følgende modell:

Barnetrinn:	8-12 år	«Frosker»
Ungdomstrinn:	13-18 år	«Ulver»
Ledere:	18+/Voksne	«Ørner»

Dyrenavnene er valgt ut ifra vårt Totem, som bl.a har med ørnen og padden. Ulven er også et av de dyrene som er viktige for Miljøvernforbundet.

Vi kan bygge opp organisasjonen på ulike måter, ved samarbeid med skoler/uteskoleprosjekter, ungdomsklubber, speidergrupper o.l.

Håndbok

Miljøvernforbundet vil meisle ut en grunnmodell for organisasjonen, gjennom bl.a å lage veiledningsmaterieill for ledere, og en håndbok for barn og ungdom som kan brukes i miljøaktivitetene.

Internettside

Vi planlegger også en internettside med høy grad av interaktivitet, videoer, og oppgradert kunnskap om miljøvern.

Vinner kampen mot forbrenningsanlegg i Tromsø

NMF har etter lang tids press mot politikere og byråkrater vunnet kampen mot forbrenningsanlegg i Tromsø. Flertallet i kommunestyret, AP og SV, har bestemt at det ikke skal etableres forbrenningsanlegg ved boligområder i Tromsø. Dette er ensbetydende med at kampen mot forbrenningsanlegget er vunnet. Regionssykehuset og Universitetet i Tromsø er den eneste bygningsmassen i kommunen som er stor nok til å ta imot energi fra et slikt anlegg.

Det er derfor ikke mulig å etablere et forbrenningsanlegg utenfor Tromsøya uten å få store problemer med å overholde SFTs krav på 50 % energigjenvinning. I tillegg vil rørgaten mellom forbrenningsanlegget og energimottaker bli så kostbart at prosjektet ikke vil lønne seg.

Hardangerbroen granskningsrapport

NMF avslører at der ikke foreligger godkjent reguleringsplan. NMF avdekker nå at Statens Vegvesen har manipulert transportmodellen for Hardangerbroen. Stortinget er ført bak lyset på nytt i et omstridt veiprojekt i Hordaland.

NMF avslører at der ikke foreligger godkjent reguleringsplan. NMF avdekker nå at Statens Vegvesen har manipulert transportmodellen for Hardangerbroen. Stortinget er ført bak lyset på nytt i et omstridt veiprojekt i Hordaland. Det er et ufravikelig krav fra departementet og Stortingets side at der foreligger godkjent planverk før veiprojekt fremmes for Stortinget og byggevedtak gjøres. NMF sto sentralt i granskningen av Salhusbroprosjektet og har siden 1988 gransket Hardan-

gerbroen. Vi fikk i 1996 Brundtlandregjeringen og Stortinget til å avise prosjektet. Vår rolle og standpunkt støttes av befolkningen i Hordaland og Hardanger. I en stor meningsmåling (600 spurte) gjennomført av Bergens Tidende under Valkampen i fjor svarer 69 % at de heller vil ha rassikring enn bro. Kun 16 % ønsker bro. Blant de spurte i Indre Hordaland (Hardanger) svarer 89 % at de vil ha rassikring i stedet for bro. 5 % svarer at de ønsker bro. Undersøkelsen ble holdt skjult av brotilhengerne, også vis a vis Stortinget.

Den eksterne kvalitetssikreren av broprosjektet - Møreforskning - konkluderer i fjor med at prosjektet ikke bør realiseres. Møreforskning er landets fremste forskningsinstitusjon på såkalte fergeavløsningsprosjekt. Departementet underslå konklusjonen i broproposisjonen Stortinget behandlet i vinter.

Internett: Les vår rapport fremlagt for Stortingets Transport og kommunikasjonskomite under møtet i Stortinget 7. november.

Kjapp profitt i Bøkfjorden

Sist vinter ble Kirkenes Transit gitt tillatelse til 25 omlastinger etter en saksbehandling fra SFT som utover det at den holdt brukbar standard et stykke på vei, var preget av at tilsynet var presset til å gi tillatelse i en bordet fanger-situasjon. Derfor ble den avsluttende runden med konklusjon at SFT uten å dokumentere hvorfor, sa at 25 omlastinger ikke utgjorde noen risiko for oljesøl. Hadde de uttalt motsatt ville uttalelsen fra Direktoratet for Naturforvaltning slått beina under hele prosjektet.

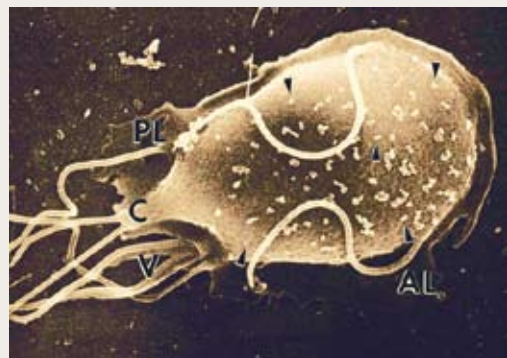
Dette da Bøkfjorden bla er en nasjonal laksefjord. Miljøvernforbundet kan ikke se en eneste grunn til at oljeomlasting og logistikk på olje i Finnmark skal utføres under mindre regulerte forhold enn i Syd-Norge. Her skjer dette ved terminaler ved kai. Pga. de klimatiske forhold nord med mer is og mer mørke burde tvert imot kravene vært strengere enn eks på Mongstad 6 mil nord av Bergen. Miljøvernforbundet har derfor hele veien i brev til sentrale myndigheter ved Miljøvernminister, Fiskeriminister og Statsminister I både Bondevik II regjeringen og Stoltenberg II regjeringen uttrykt at landbasert løsning med kai og tankanlegg på land er eneste farbare vei for den oljen som kommer fra Russland og evt fra Barentshavet. I så måte er de planer som foreligger med bygging av kai-anlegg og haller på land de mest interessante miljømessig sett, slik Miljøvernforbundet ser det. Skulle Ship-cargo og Kirkenes Transit likevel ønske å bruke mye kapital på prosjekter som ikke blir realisert fordi mer permanente og sikre løsninger foreligger, er dette en risiko disse selskapene selv må betale kostnaden ved.

NMF fikk rett i Giardiapolitiameldelsen

Norges Miljøvernforbund (NMF) hadde rett i sine påstander om at årsaken til smitten av tusenvis Bergensere var punktutslipp fra Knatten-området. NMF krevde 20. mai 2006 at lederen for vannverket måtte gå. Senere samme dag var dette et faktum.

22 februar i 2005 krevde NMF i brev til Økokrim at Bergen kommune ved vann og avløpsavdelingen måtte etterforskes for straffbare handlinger i forbindelse med den 3. største epidemien i Vesten siden 2. verdenskrig, smitten av tusenvis av Bergensere fra Giardia Lamblia parasitten utilsiktet tilsatt drikkevann ved punktutslipp, den gang påpekt av NMF fra området Knatten, rett ved Svartediket. Etterforskningen pågår fremdeles ved Hordaland Politidistrikt etter at saken ifjor vår ble gjenopptatt av Statsadvokaten etter at den i første instans ble henlagt ved samme politidistrikt.

Ledelsen ved Vann og Avløpsavdelingen i Bergen kommune må vurderes Rapporten som ble fremlagt av Bergen Kommune gir NMF rett i påstanden om at området Knatten var en av kildene til smitten og avliver samtidig en gang for alle ryktene om at smitten kunne komme fra kafeen på Ulriken. NMF er av den oppfatning at rapporten og de konklusjoner denne trekker må få konsekvenser for ledelsen av Vann og Avløpsavdelingen i Bergen kommune. NMF vil også tillegge rapporten til den nevnte etterforskning som foregår ved Hordaland Politidistrikt.

Vern av ulv

Som et ledd i NMFs arbeid med egen faglig motmelding til myndighetenes rovdrymelding har NMF arbeidet med på vitenskapelig grunnlag å utrede hvor i Norge ulv kan overleve.

Norges Miljøvernforbund avdekker at norske miljømyndigheter ved å opprette forvaltningsområde for ulv bevisst fører opinionen bak lyset ved å late som målsettingen er å verne en truet dyreart. Konsekvensen av opprettelsen av forvaltningsområdet vil være at ulven utrykkes fra Norge, og at det i fremtiden kun vil være ulveflokker i grensestrøkene mot Sverige.

Omfattende amerikansk forskning har vist at ulv vanskelig kan danne langtidsoverlevende flokker i områder med veitetthet større enn $0,6 \text{ km/km}^2$.

NMF har brukt data over veilengder fra Statens Veivesen til å beregne veitettheten i samtlige av kommunene i Sør-Norge, og brukt dette til å beregne primære og sekundære ulveområder etter mønster fra amerikanske forskningsrapporter hvor: Primære ulveområder er gode leveområder for ulv med mindre enn 2 ind/km^2 og mindre enn $0,43 \text{ km/km}^2$ veier. Sannsynligheten for at ulv vil etablere seg i slike områder er i følge amerikanske forskere større enn 50 prosent.

Sekundære ulveområder er middels gode leveområder for ulv med mer enn 2 ind/km^2 og mindre enn $0,6 \text{ km/km}^2$ veier. Sannsynligheten for at ulv vil etablere seg i slike områder er i følge amerikanske forskere mellom 10 og 50 prosent.

Tertiære områder er dårlige leveområder for ulv med mellom $0,6$ og $1,2 \text{ km/km}^2$ veier. Sannsynligheten for at ulv vil etablere seg her er mindre enn 10 prosent.

Beregningene viser at det ikke finnes et eneste meget godt egnet leveområde innenfor forvaltningsområde for ulv, og at kun 6,8 % av forvaltningsområdet er middels godt egnet leveområde. Dette området (Tinn og Fyresdal kommune i Telemark) kan maksimalt romme 29 ulver. I de primære og sekundære områdene i Sør-Norge som ligger utenfor forvaltningsområdet er det plass til godt over det nødvendige minimum på 500 ulv som forskere mener det må være i Skandinavia for å sikre langtidsoverlevelse.

Sannsynligheten for at ulv vil etablere flokker innenfor forvaltningsområdet er mellom 0,4 og 8 promille pr. år. Sannsynligheten for at en levedyktig ulveflokk skal etableres i forvaltningsområdet i løpet av de neste 10 årene er maksimalt 2 prosent.

Denne politikken har som konsekvens at ulven vil bli utrykkes fra Norge, samt at den skandinaviske (for fremtiden svenske) ulvebestanden vanskelig vil kunne vokse til det kritiske minimumsnivå på 500 ulver og dermed også stå i fare for å bli utrykkes i Sverige.

Det norske forvaltningsområdet for ulv må betraktes som ikke reelt og kun laget for å dekke over myndighetenes egentlige politikk- å utrykke ulven fra norsk område.

Kurt Oddekalv
Leder NMF

Vindkraft raserer kystnaturen

Arbeidet mot naturraserende industrielle vindturbinanlegg har vært prioritert i 2006. Vi har avgitt høringsuttalelse om Slenest- vandpark og Nygårdsfjellet vindturbinanlegg i Narvik.

117 m

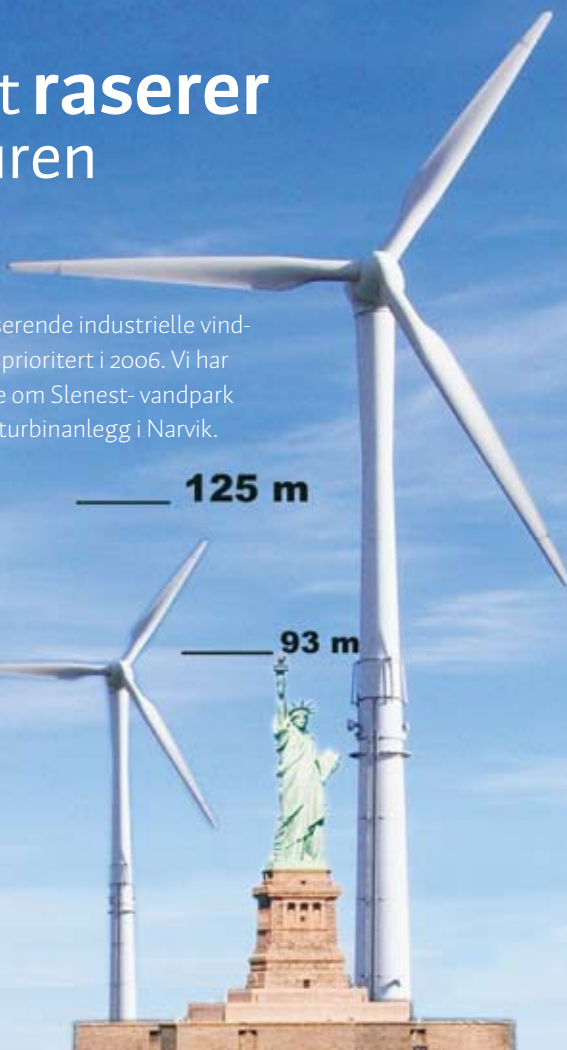
125 m

93 m

250 m

Krav om strøm til cruiseskipene ved kai

NVEs konsesjoner til vindturbinanleggene Nygårdsfjellet (Narvik), Tysvær (Tysvær), Fakken (Karlsøy), Andmyran (Andøya) og Lista (Farsund) er alle anket av NMF. Vi har sendt brev til samtlige kommune-styrerepresentanter i Narvik, Fræna, Averøy, Bømlo og Farsund og bedt disse gå mot planlagte prosjekter. NMF har fremmet krav om at alle energiselskap som får vindkraftkonsesjoner skal pålegges å avsette midler til fjerning av turbinene, og utarbeidet notat om støy fra vindturbinanlegg med henstilling til SFT om å skjerpe kravene for vindturbinestøyen i tråd med nyere forskning som dokumenterer at slik støy oppfattes som langt mer plagsom enn tidligere antatt.

NMF har deltatt på flere folkemøter arrangert av NVE, bl.a. 4 møter på Fosenhalvøya, hvor vi har delt ut informasjon om problem knyttet til vindturbinanlegg. I tillegg har vi holdt foredrag på flere møter arrangert av motstandsgrupper, bl.a. i Lensvik og Narvik. Undertegnede og leder Kurt Oddekalv deltok også på NVEs vindkraftseminar på Smøla, hvor vi også holdt foredrag om vindturbinestøy.

NMF har gjennomgått 65 planlagte anlegg og skrevet høringsuttalelse om tematisk konfliktvurdering av vindkraft anlegg-, samt skrevet en 70 sider lang uttalelse/utredning om retningslinjer for lokalisering av vindturbinanlegg.

Vi har også gått gjennom den nye rødlisten over truede arter og oppdatert konsekvensutredningene av vindturbinanleggene i henhold til det nye trusselbildet. Vi har hele tiden samarbeidet nært med de mange motstandsgruppene som er dannet langs hele kysten og utvekslet informasjon med disse.

Norges Miljøvernforbund krever el-strøm installasjon på kaiene for større cruiseskip og ferger fra sesongen 2008 og igangsatt utredning av elektrifisering nå. Cruiseskipenes og fergenes unødvendige, helse- og miljøskadelige forurensning av Bergensluften.

Norges Miljøvernforbund ber om:

1. Utredning i forkant av neste sesong av kostnader og praktiske og tekniske utfordringer vedrørende el-forsyning til skip her spesielt cruise-skip til kai i Bergen i cruise sesongen, og at Havnevesenet planlegger med tanke på å igangsette elektrifisering av cruisekaiene forut for neste års sesong, dvs før 2008.

2. Havnevesenet bes også om å iverksette påbud om kun bruk av diesel i området mellom Sotrabroen/evt Askøybroen og Nordhordlandsbroen for å kutte utslipp av partikler og forurensende avgasser i de tettest befolkede områdene av Bergensregionen.

Hva kan du gjøre for å redusere klimagassutslippene?

For å redusere klimagassutslipp, må bruken av fossile brensler/olje settes maksimalt ned. Det viktigste bidraget hver og en kan komme med, er å redusere sitt eget oljeforbruk, og minske bruken av transportmidler som slipper ut klimagasser.

Bilbruken må reduseres til et minimum, og erstattes med sykkel, kollektivmidler, (helst tog, trikk og trolleybuss), og el-bil mer utstrakt enn i dag.

Ved å kutte ned på bilkjøring bidrar man til kutt i utslippene til økt drivhuseffekt. Det samme gjør man ved å slakke på farta og ved å kjøre med lavt turtall. Lavere fart gir lavere drivstofforbruk - det samme gjelder ved å velge riktig turtall ved kjøring.

Gjør det til en sport å bruke bilen minst mulig. Sett tripp telleren på o hvert månedskifte, og loggfør de bilturene du absolutt må ta. **Finnes det alternativer?** Bruk tid og tankekraft og kreativitet på å finne gode alternativer.

Sykkel, ryggsekk, sykkeltilhenger etc... Du sparer penger og miljøet. Det må tilrettelegges bedre for bruk av sykkel i byene. Kollektivtransport må favoriseres i byene. EL-bil og buss må prioriteres mht. utvikling av teknologi og infrastruktur.

Fossile brensler erstattes med bio-brensler, primært bio-diesel fra avfall (også til tradisjonell oljefyring).

Landbruket/skogbruket omstilles til produksjon av bio-drivstoff, primært fra avfall. Det må legges restriksjoner på bruk av dyrkbar jord som kan brukes til matproduksjon. Økologisk fremstilling må prioriteres. Også søppelmottak kan på sikt benytte avfall fra husholdning til produksjon av bio-diesel

Reduser på kjøttforbruket

Produksjon av kjøtt medfører utslipp av metangass. Metangass er en klimagass på linje med CO₂, bare sterkere. Oppføring av slakteklare dyr er ressurs- og energikrevende. For at en okse skal kunne bli stor, spiser den flere ganger sin egen vekt for å vokse. Riktig dyrehold krever foring med

både gress og korn. Maten til dyreproduksjon krever derfor store arealer, mye energi til så vel såing som innhøsting og energi til selve dyreholdet. Kjøtt skal etter slaktning pakkes i engangs-emballasje og fraktes ut til deg og meg.

Kildesortere, kjøpe brukt, gjenbruke. Alt dette reduserer energiforbruk og transportbehov.

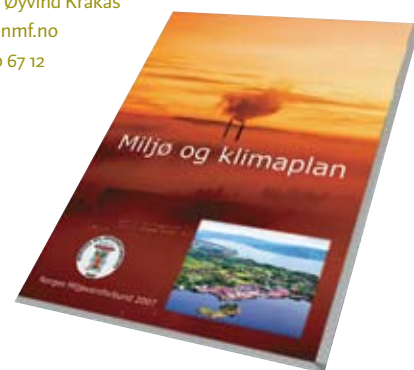
Din bedrift kan bli mer miljøvennlig. Norges Miljøvernforbund utarbeider Miljø og klimaplan i samarbeid med din virksomhet.

Vil du vite mer?

Kontakt: Øyvind Kråkås

oyvind@nmf.no

Tel: 55 30 67 12

Kostholdsrestriksjon på oppdrettsfisk

Vitenskapskomiteen anbefaler folk å spise mer fisk, fet som mager og mener at opptil 2 måltider fet fisk per uke er tilrådelig. Dette står i rapporten "et helhetssyn på fisk og sjømat". Dette er stikk i strid med hva både amerikanske og russiske forskere anbefaler, sier Miljøvernforbundets leder, Kurt Oddekalv.

Vitenskapskomiteens risikovurdering ved opptak av miljøgifter kontra ernæringsmessig hensyn, er at fiskemåltidene inneholder viktige næringsstoffer som Omega3 og at disse er viktigere enn risikoen man løper ved miljøgift-inntak.

I rapporten heter det at 2 fetfisk måltider i uken medfører overskridelse av et tolerabelt inntak av giftstoffer. For småbarn og gravide anbefales dog en lavere inntak. Vitenskapskomiteen går langt

på vei inn for pålegg om rensing av fiskeoljen som brukes i fiskeoppdrett. Ved å velge renere bestanddeler til foret, hindre nye utslipp av miljøgifter og rense foret vil giftinnholdet reduseres. Våre krav til en slik rensing er berettiget.

Helsorisikoen ved eksponering for miljøgifter i fisk er særlig knyttet til eksponering av foster og spedbarn.

Det er derfor viktig at mors belastning av disse miljøgiftene er så lavt som mulig. For metylkvikksølv er det mulig å redusere morens kroppsbelastning ved å redusere eksponering under graviditet. Dette er dog ikke mulig for dioksiner og PCB, på grunn av svært lang halveringstid.

For NMF er det ubegripelig av oppdrettsbransjen ikke vil selge et best mulig produkt, med minst mulig gift. De første oppdrettere som kan skilte med for som er miljøgiftrenset, vil ha en markedsfordel av dimensjoner. For å få til dette vil NMF ha en egen merkeordning for fisk som er foret med renset for.

Ludeboden, Norges største ombruksbygg

Ludeboden er Norges Miljøvernforbund sitt hovedkvarter, det ligger i Skuteviken i Bergen. Opprinnelig har Ludeboden vært en sjøbod, og Miljøvernforbundet overtok den falleferdige bygningen i 2003, og startet et omfattende restaureringsarbeid. Ludeboden ble jekket opp ca. 1 meter på grunnmuren, og det betyr at bygningen kan stå seg mot fremtidig heving av havnivået. Det ble hentet materialer fra omkring 40 forskjellige bygninger, og nye og brukte materialer ble brukt i kombinasjon. Mye av det tekniske som lysarmatur, brannalarmer, stikkontakter, innbruddsalarm kommer fra Phillips-bygget, sikringsskap fra BMV i Solheimsviken, tømmer fra Maaseskjæret og dører fra Grand Hotel Terminus.

Bygningen er isolert med cellulosefiber, (Bergens Tidende som er malt opp til fine strimler). Ludeboden har kledning av værhud, en panel som ikke trenger beis eller maling. Det som er viktig, er god lufting på baksiden, og at veden er tykk nok.

Panelet av furu gråner gradvis til en sølvfarge ettersom årene går. Hele bygningen på 5 etasjer har lager i 1. etasje, plass til restaurant, kontorlokaler i andre, og de tre øverste etasjene har 20 leiligheter.

Miljøvernforbundet har flere virksomheter som baserer seg på gjenbruk, miljømarkedet på Møhlenpris, ligger i det nedre Monclairhuset under Puddefjordsbroen. Miljømarked er Miljøvernforbundets butikk-kjede for omsetning av brukte gjenstander og byggevarer. Vi selger TV, stereoanlegg, hvitevarer, toaletter, håndvasker, møbler, stoler, speil, sportsutstyr, sykler, glass, nips og pyntegjenstander, tepper, dører og vinduer, lamper og mye mer.

Miljømarkedet er basert på at personer og firmaer leverer oss brukbare gjenstander som de likevel skal kaste, samt at vi har avtaler med kommunens renholdsverk og container-

transportørene om å plukke ut ting av innlevert avfall før det blir ødelagt. Du vil finne alle slags gjenstander der, fra sykler og barnevogner til stereoanlegg og bygningsdeler.

Vi ønsker, dersom det er mulig - i henhold til formålsparagrafen vår - Å benytte fredede eller bevaringsverdige bygninger, slik at bygningene er i bruk. Det er den beste måten å forhindre at de forfaller.

Slik virksomheten framstår, mener vi at vi har funnet en interessant kombinasjon av flere formål: Gjenvinning av avfall, avfallsminimering, sysselsetting i miljøvernarbeid, kulturminnevern, ungdomsarbeid, og holdningsskapende arbeid. Overskuddet av virksomheten vil gå til å drive annet miljøvernarbeid innen Miljøvernforbundet.

Miljømarkedet i Bergen ligger i Professor Hansteens gate 55. Tlf. 5532 7866.

Miljøprofil

Kurt Oddekalv

Hva skjer når Miljøvernforbundets leder får inkvisitoriske spørsmål fra sine fagansvarlige; Jan Hugo Holten, Åge Simonsen og Per Nordø...

Grilling av Kurt!

Jan-Hugo: Kan du egentlig se for deg her og nå et liv uten at det skal være som leder av Miljøvernforbundet?

Kurt: Det var vanskelig spørsmål, med en god sjef som tar over, så kan eg se for meg et liv som pensjonert miljøverner, ja.

Jan-Hugo: Kor mener du grensene må gå for å stanse en politikk på miljø, som har kommet helt ut av kontroll, og som kan være en akutt trussel mot eksistensgrunnet?

Kurt: Kor grense må gå, er nesten umulig for meg å si, i utgangspunktet så driver vi innenfor demokratiets spilleregler, men det er kart at får du en kjempekrise, så blir jo ting tilspisset, og kordan den framtiden blir, det håper jeg at jeg slepper å oppleve. Holten: Miljøvernforbundet er ikke kjent for være veldig flink til ta vare på tidligere ansatte og aktive, er det noe du som leder kan endre på?

Kurt: Ja det er jo sikkert en masse ting eg kan endre på, men eg har jo mer enn nok med å ta vare på mine nåværende ansatte, og eg er ikkje spesielt opptatt av de som har sluttet og gått over i et annet liv, enten at de har fått en bedre forutsetning for en jobb der, eller ka det e for noe, så eg syns det er helt greit at folk kommer her, brenner for en sak, kanskje de brenner opp, og så går de videre med ballast i fra oss. Så vi er på en måte en opplæringsinstitusjon, bortsett fra en del

mennesker som finner seg tilrette og som gjør det til sin livsoppgave sammen med meg å bekjempe miljøkriminalitet og uverdige forhold på vår planet.

Jan-Hugo: Erkjener du at din egen bilbruk kan legitimere andres bilbruk, og er dette i såfall et problem? **Kurt:** Eg ser jo ikke på det som et problem, fordi for det første, flere av mine ansatte er jo veldig trofaste, jeg har jo flere og flere som sykler og flere som går rundt til jobben. Eg ser jo på min bilbruk som veldig problematisk, ja, fordi den er altfor stor, selv om jeg nå kjører på fritryfett, vekselvis hybridteknologi. Men eg en en gribb og en grobian, og kommer inn i resten av SUV-gjengen på den måten. Eg kan selvfølgelig legitimere at eg har en stor tung bil, men det er også problematisk for meg, og derfor er det en rein nytelse å kunne kjøre på brukt fritrylje, det er vel noe av det mest miljøvennlige kjøretøyet som fins i utgangspunktet.

Jan-Hugo: Hvordan skal Miljøvernforbundet vinne enda flere saker i fremtiden? **Kurt:** det må rett og slett bli med å få mer penger, for de menneskelige ressursene er helt på topp, vi har det beste teamet i dag som vi noen gang har hatt i historien, og det er jo også derfor vi tør å gå til anskaffelse av M/S Miljødronningen. **Åge:** Den rikeste femtedel av verden står i dag for 80% av forbruket. I Norge har forbruket økt 40% bare på de ti siste årene, jakten på materielle verdier skader naturen, og

vår og vår egen livskvalitet. Vi må derfor redusere forbruket vårt, om fattige mennesker skal gis muligheter til å øke sitt. Det miljøskadelige forbruket konsentrerer seg om de fire områdene Bil, Bolig, Biff og Boeing. Burde ikke du som leder i en miljøvernorgansiasjon gå foran med et godt eksempel og redusere ditt private forbruk til et absolutt minimum? **Kurt:** For det første, herr Simonsen, så har du ikke fulgt godt nok med i timen, fordi at mitt private forbruk er på et absolutt minimum, eg har eget reparasjonsverktøy, eg bygger resirkulerte hus, jeg bygger resirkulert hytte, jeg lærer mine barn på bygge med resirkulerte materialer, jeg kjøper veldig lite nye ting, bortsett fra verktøy som eg trenger til å utvikle mitt håndverk. I går hadde vi en gjennomgang av det vi hadde i kjøleskapet, 50% av det eg har i kjøleskapet har eg produsert sjøl, av lokale ressurser, det resterende det er kjøpt og er økologisk. Eg handler lokalt, eg beveger meg veldig lite langt bort for å få det som gjør at 70% av det som familien spiser, det er høstet i naturen, så jeg føler at jeg lever sånn. Joda eg har et stort hus, eg har bygd det sjøl, men jeg har også 4 barn, og eg har veldig god samvittighet for min del av forbruket, men eg tror ikke at vi må redusere forbruket vårt for at verdens forbruk ellers skal øke, jeg tror vi må begynne å spørre folk om: "Ka er de lykkelige med?" Jeg syns det blir feil å måle alt etter Mercedes-standarder, jeg fant flere lykkelige mennesker på gatenivå i Rio, enn jeg finner i min bekjentskapskrets, sånn at lykke er også noe som

må inn i denne debatten. Ikke nødvendigvis kor mye hver enkelt har, det som er saken, er hvordan man lever, og hva har man samvittighet til. Og det er helt klart at det største problemet i verden er overforbruk, og at vi dumper all dritten vår i Kina.

Åge: Er det akseptabelt med privat hytte helt nede i strandkanten? **Kurt:** I dag har eg bygd en hytte som følger terrenget, av kun brukte materialer, det kostet meg 3000 kroner kvadraten, og det er for meg, ikke en luksus, men det er et sted hvor familien samles, og der fisker vi og skaffer oss en god del av det proteinet vi lever av om vinteren. **Åge:** Men betyr ikke det likevel at en del natur har gått med for at du skal kunne få sole deg på en hytte om sommeren istedet for å delta i fellesskapets, for eksempel i Turistforeningen, hvor en kan ha felles hytte, og oppleve sammen med andre? **Kurt:** Du mener fellesskapets trangboddhet i byens eventyrverden, altså eg er ikke noe bymenneske, og du kan si at eg har arvet en hytte, den tar eg vare på, eg har bygget en hytte, som når den smuldrer opp, så er det veldig lite igjen, du må ta vekk noe Platon. Eg har ingen problemer med å ha en sånn plass å ta vare på den for generasjoner, eg har ikkje tatt opp noe natur, fordi eg har tortak på husene, eg har værhud på de, eg henter takvann og behandler det lokalt, eg har utedass og er lykkelig med det, sånn at eg tror nok ikkje at det er dette som gir meg den dårligste samvittigheten.

Åge: På VG's klimatest sto de i avisen at du var bedre enn de andre miljøvernlederne, men du hadde godt over 3000 kg, og andre ansatte, eksempelvis undertegnede har under 100 kg på den samme testen, og man har svart helt ærlig på disse spørsmålene, og da er mitt spørsmål; går du foran med et godt eksempel i forhold til andre ansatte i organisasjonen? **Kurt:** Vi må også på slike klimatester sjekke hvor mange er vi i husstanden, hvis man lever aleine, så går det godt an å få en lav greie, fordi at folk har forskjellig klimautslipp alt etter ka man har i husstanden, har man en husstand med flere barn, har du også større utslipp. Eg er veldig fornøyd med mitt klimaresultat. At Åge e masochist og ønsker å plage seg sjøl mest mulig, og sliter bare skosåler fordi at han bor urbant og lever urbant og bor i nærheten der som han jobber, det er selvfølgelig en ting som forutsettes, så hvis alle flytter nærmere arbeidsplassen, så får vi en ganske bra greie på dette her, men ellers så blir utslippene litt forskjellige. For meg blir de veldig feil, fordi at utslippene fra jobben min er mye større enn utslippene privat. Det var for eksempel ingen faktor her som viste at jeg måtte regne bilen min som dieselbil, mens det var biodieselbil, sant? Og det er ingen faktor her som trakk fra den biten der, derfor er klimatesten alt for lite nyansert, så det blir feil for meg og det blir feil for Åge Simonsen, som påstår at han har 100 kg i utslipp. Hvis vi går igjennom dette nøyer, vil vi finne at jeg har lavere utslipp, Åge har høyere utslipp. Men det er ikke poenget, jeg mener at jeg i utgangspunktet

går som et godt forbehold for forbundet, fordi at alt det som vi har bygget, alt som vi har gjort, det er basert på mine erfaringer, min kompetanse, alle kjøretøy som vi har anskaffet, er av de mest miljøvennlige typene, og dette er miljøvern i praksis, og det er meg som leder som skal ta de avgjørelsene der, og folk har ofte utslipp i forhold til kor man ligger i samfunnsstrukturen. Og derfor blir det forskjellig, for eksempel kan en person ha stort utslipp når han har små barn, mens han går ned i utslipp når han blir voksen. Klimatesten fra VG blir altfor banal, men har gir selvfølgelig en grov pekepinn. Klimautslippene dine varierer gjennom livet, og det er klart at en gammel gubbe som er på hell i livet har mindre utslipp enn en ungdom som spretter rundt og har lyst til å gjøre ting og skal få familie i gang og alt sånt som det. Så det blir helt feil å sammenligne individ for individ.

Per: Ja, Kurt, hvorfor ventet du så lenge med å bli naturverner i en miljøorganisasjon?

Kurt: det var et litt spesielt spørsmål, fordi at, -eg var vel 24 når eg voknet til dåd innenfor miljøaksjonen. De første årene angret jeg veldig på at eg ikke begynte før, for opptatt av naturen har eg vært hele livet, men så prøvde eg å melde meg inn i Natur og Ungdom, men det var eg for gammel til, noe av det første i mitt liv eg var for gammel til. Og så har eg seinere funnet ut det at det er faktisk sånn at før du er 25 så er ikke hjernen utviklet til å skjønne verdens ondskap, derfor så synes eg at eg gikk inn i rett tid, eg gikk inn i en alder av 24-25 år. Og det tok meg 3-4 år før eg forsto dynamikken i samfunnet...om kordan all jævelskapen er konstruert. **Per:** Hvorfor har du et så anstrengt forhold til andre miljøorganisasjoner, særlig Frederic Hauge, du har tidligere sagt at Frederic Hauge var en inspirator, gjør ikkje og de andre et viktig arbeide som de bør roses for?

Kurt: Jo, men det e et problem når disse miljøorganisasjonene vakler på det etiske, når ikkje moral og etikk henger sammen lenger, når man rett og slett går over streken med det økonomiske, og man i stadig flere saker lar seg kjøpe, og det er faktisk et kjempeproblem, vi har hatt tilbud om både fra 1-3 millioner for å mene noe i en sak, og jeg synes det er veldig vanskelig. Det viktigste for en miljøverner er å prøve å holde den stien rein, det er ikkje lett, det skal ikkje eg heller si, men når den godeste Frederic springer rundt og forteller at å pumpe gass ned på havbunnen for å presse opp mer olje er en miljøsak, bare for at staten skal få ta regningen, da blir det litt for mye løping for Statoil og oljeinteressene, og det stinker litt for mye ut av det, og derfor er ikkje eg spesielt glad i Frederic Hauge. Men de andre organisasjonene gjør mye bra, og Bellona kan også gjøre noe bra innimellom, men det blir på en måte feil, for fokuset blir penger inn istedet for miljøsak.

Per: Stoltenberg fyrer med olje kunne media nylig avsløre, du refser ham og andre politikere for manglende respekt for natur og miljø, har du ingen skjulte svin på skogen, noen laster som

strider mot din rolle som ledende miljøverner i Norge? **Kurt:** Joda, jeg er kjøttspiser med god samvittighet, men jeg spiser mitt kjøtt og slakter mine dyr med ydmykhet i hjertet, eg kjører for mye bil selv om eg kjører frityrolje på bilen, og jeg drikker Cola, og med det så tror eg egentlig det holder. Og jeg prøver og har prøvd å leve et miljøvennlig liv, men det er ikke lett...

Per: Kordan gikk det med kongstanken din fra tidlig 90-tall om å bygge en aksjonsgruppe kalt «Green Warriors», ka har du å si til innvendingene som folk kom med mot opprettelsen av gruppen? **Kurt:** Green Warriors e en lederutvikling, og det har hjulpet organisasjonen veldig mye, til å få den den tyngden som de har, og du skal ikke se bort i fra at vi kjører nye kurs på dette ganske snart, for vi skal igjennom en ganske tøff prosess framover, og vi trenger å styrke lojaliteten, samholdet og forståelsen, den dype, indre forståelsen av miljøaksjonen sånn som den er, og det er klart at den lederutviklingen vi la grunnlaget for da, den var veldig bra, og den hjalp oss gjennom en vanskelig tid, og jeg mener det var et skup hele greien, og det har preget oss videre.

Per: Du har basert din og forbundets drift og økonomi på støtte fra næringslivet siden forbundet ble stiftet i 1993, hva sier du til de anklagene som er kommet mot dette faglig og etisk?

Kurt: Jeg delte verden i to når jeg startet organisasjonen, på ene siden har du 20% av bedriftene som står for 80% av miljøproblemene, for de har makt til å grise, på andre siden har du de 80% av bedriftene, som prøver å stort sett å overleve, og som stort sett følger lover og regler, selvfølgelig er det svinepelser blant de og, men det er klart at vi har prøvd å styre unna de verste svinene, vi erkjenner at vi er blitt lurt i et par sammenhenger, men det er forsåvidt ganske menneskelig, for er det et menneske du fester tillit til, og det viser seg og det viser seg at tilliten ikkje er verdig, så kommer det gjerne ikke den dagen du inngir tillit eller får tillit av deg, men vi har et evig dilemma med det å skaffe midler til organisasjonen, og det er klart at det er en problemstilling som jeg mener vi håndterer rimelig godt og jeg mener at vi får ingen skitne penger i dag, vi tar ikkje imot penger for å la være å gjøre ting, vi tar ikkje imot penger for å levere en sak som ikke holder mål. Vi er såpass kritiske til staten, at vi får bare 220 000 i statsstøtte, der de andre får 8 millioner, og vi er nå i en organisasjon som ruller rundt en 10 millioner kroner i omsetning i året, så det er et kjempedilemma, men det er veldig lett for andre å kritisere oss for det, men tross alt så skal mine saksbehandlere både ha mat, og fø familiene sine, og da er vi avhengig i å få noenlunde jevne inntekter, men når det er sagt, så vil jeg gjerne berømme de for det at når det er sult, så er alle villige til å sulte en uke eller to før lønnen kommer inn, og det har skapt et fantastisk samhold i organisasjonen.

Miljøvernforbundet aksjonerer mot giftige leker

Miljøvernforbundet oppfordrer til boikott av giftige plastleker med giftig pvc og ftalater.

Miljøvernforbundets aksjonister med Kurt Oddekalv i spissen fikk gjort det som var formålet med aksjonen, å informere kunder på vei til julehandel om å ikke kjøpe giftige dukker laget i PVC tilsatt mykneren Ftalat. Miljøvernforbundet dokumenterte også at det i hyllene i butikken befant seg et utvalg av de giftige dukkene, her i Barbie-utgaver. Flereforbipasserende barnefamilier som Miljøvernforbundet observerte tikjennega en utbredt skepsis til PVC og Ftalater.

Informasjon om bakgrunnen for aksjonen Ftalater brukes hovedsakelig som mykgjørere i plast, særlig i PVC. Leketøysbransjen, har i årevis skruppelløst solgt dette til barn i alle aldersklasser, det viser en meget lav etikk. Myk PVC-plast benyttes til en rekke produkter, for eksempel regntøy og leker. Gruppen ftalater består av mange forskjellige stoffer som både kan føre til reproduksjonsskader og allergier. Plastleker med høyt innhold av ftalater kan bidra til at spesielt

barn eksponeres for de skadelige stoffene når de suger og tygger på lekene. I Norge har det vært et generelt forbud mot ftalater i leker og produkter til barn under 3 år siden 1999. Dette forbudet skal fra årskiftet utvides til å gjelde leker som også er beregnet til større barn.

PVC-leker er farlig avfall!

Ny rødliste for truede arter

Den første oppdaterte rødliste over truede arter ble offentliggjort av myndighetene høsten 2006. Fagansvarlig for naturvernsaker i Miljøvernforbundet Åge Simonsen mener tilføyelser av arter vil gjøre det enda mer konfliktfyllt å bygge vindturbinanlegg langs kysten.

Den nye rødlista viser at situasjon for en rekke arter er svært kritisk. Den nye lista har fått plass til 3886 arter. Antall planter som har kommet med i denne

lista er nå på 384 mot 255 i den forrige. For fugler er det tilsvarende tallet 78 mot 55 og 31 mot 22 på dyr.

NMF krever nå at allw vindkraftanlegg som har fått konsesjon nå må vå en ny behandling og at konsesjonen må trekkes tilbake der det er konflikt med den nye rødlista.

Link: www.artsdatabanken.no

Miljøvernforbundet samarbeider med FELO om elektromagnetisme

Norges Miljøvernforbund har inngått strategisk samarbeid med Forening for el-overfølsomme (FELO), for å sette helse problematikken rundt el-overfølsomhet på dagsorden og for å få samfunnet til å gripe fatt i det som er i ferd med å bli vår nye folkesykdom.

Elektromagnetisk stråling kommer fra alle elektriske/elektroniske apparater/utstyr i større eller mindre grad. En del folk utvikler overfølsomhet mot disse strålene. FELO er en interesseorganisasjon for folk med helseplager

av el-overfølsomhet og ble stiftet i 1993. Norges Miljøvernforbund har siden før starten av forbundet jobbet med problemstillinger knyttet til elektromagnetisk stråling og hvordan denne strålingen kan minimeres.

Personer som utvikler overfølsomhet tåler langt mindre stråling en normalt friske mennesker. Årsaken til at overfølsomhet oppstår er sammensatt. Kroppen vår er en "kjemisk fabrikk" og reagerer forskjellig fra person til person. Det er slik at noen tåler stor konsentrasjon av eks miljøgifter og noen kun små mengder av gift,

før man får plager. Slik er det også med elektromagnetisk stråling, noen tåler mye og andre tåler lite før kroppen er "mettet" og symptomene kommer.

Det kommer i løpet av våren masse spennende stoff på våre hjemmesider rundt temaet.

Internett: <http://www.felo.no>

Miljøvennlig transport i Miljøvernforbundet

Velomobil er en sykkelbil som har null utslipp!

Er miljøvernerne klimavennlige?

Miljøvernforbundet har gjennom flere år opparbeidet seg praktisk erfaring gjennom bruk av transportmidler som bruker ulike typer drivstoff. NMF har kjørt på LNG/Propangass, og var pioner på bruk av biodiesel fra fritureolje og avfall fra fiskeindustrien. NMF samarbeidet med Toyota på å bruke biodiesel på Landcruiser 100. Laste bilen som brukes på Miljømarkedet kan kjøre på biodiesel. NMF har også kjørt hybridbilen Toyota Prius ett års tid, med positive erfaringer. Priusen går på en kombinasjon av bensinmotor, og elektrisk hjelpemotor, hvor batteriene lades under kjøring og bremsing/regenerering av strøm. NMF har en Peugeot EL-bil som brukes daglig på Miljøserveret Seletun.

Hva er mest miljøvennlig, elektrisk eller biodrivstoff?

Det er ikke noe entydig svar på dette. Klimamessig kan elektrisk være gunstig i Norge, siden vi har relativt ren el-produksjon m/vannkraft og vindkraft. Dersom bilen går på strøm fra urensset gasskraft, vil det være klimagassutslipp i forbindelse med el-produksjonen, men det vil ikke bli utslipp der bilen brukes, f.eks i byene.

Biodrivstoff kan lages av nye råvarer, f.eks dyrket raps, eller det kan brukes resirkulert fritureolje etc. Etanol, E85 (85 % etanol, 15% bensin) lages bl.a av sukkerrør fra Brasil, som fraktes til Sverige for raffinering og distribusjon til kunder i Norge. Det forskes på muligheten til å utnytte avfall fra treindustrien, og utnytte lauvskog/kanthugging etc for å produsere Etanol.

Den mest miljøvennlige produksjonen, er å kunne utnytte avfall til drivstoff. Avfallsmottak kan være et aktuelt sted for drivstoff-produksjon.

Dersom man bruker tradisjonelle, intensive landbruksmetoder etc, vil ofte innsatsfaktorene i energi/drivstoff-forbruk, maskiner osv. i produksjonen overstige den energien man får ut av drivstoffet, og i tillegg kan det føre til avskoging (F.eks i Brasil) og konkurranse med dyrkningsarealer for matproduksjon. Det er også verdt å merke seg at såkalt «karbon-nøytralt» drivstoff også slipper ut Co2 når det brennes.

Hva med de ansatte i NMF?

NMF har en transportfilosofi å prioritere tog på lengre turer, biler skal helst utnytte seteplassene dersom flere skal reise.

Hvordan kommer ansatte i NMF seg til og fra jobb?

Kurt Oddekalv: (26 km)

Bor på Kalandseidet, kjører Toyota Landcruiser 100 (går på biodiesel), bilen har 7 seter, plass til kone og barn, og brukes til å frakte diverse utstyr for Miljøvernforbundet, tilhenger etc. Kjør av og til sammen med Elin til og fra jobb.

Elin Nilsen: (26 km)

Kjør Toyota Prius Hybrid, kjører av og til sammen med Kurt til jobb.

Ruben Mjelde Oddekalv:

(26 km) Bor på Kalandseidet, kjører VW Caravelle bensin, har behov for å frakte verktøy og materialer for diverse tømmermannsarbeid.

Jan-Hugo Holten: (14 km)

Kjører Mitsubishi Space Star bensin, tar av og til bussen fra Bønes, og sykler når det er mulig.

Snorre Sletvold: (20 km)

Bor på Lørenskog, kjører EL-bil Peugeot Partner fra Lørenskog til Oslo sentrum. Har bensinbil, som bare brukes på langturer.

Ørjan Holm: (0 km)

Har hjemmekontor, bruker ellers bil i forbindelse med arbeidet, møter etc. Det er lange avstander og dårlige bussforbindelser i Troms.

Øyvind Kråkås:

Tar bussen fra Minde til Skuteviken. Har ikke, og akter ikke å skaffe seg bil.

Anna-Karin Næss:

Går fra Minde halvparten av veien, og tar bussen halvparten av veien. Har bil, men bruker den lite.

Anders Løberg:

Sykler fra Nesttun, og tar bussen av og til. Frakter barn til barnehagen på påhengssykel, og med tilhenger (som også brukes til å handle mat). Har velomobil for å bruke året rundt som erstatning for bil.

Gerard Ridgway:

Går til og fra jobb, det går raskere enn å ta Fløybanen og buss. Får da også god trening på vei hjem fra jobb.

Per Nordø:

Går til og fra jobb. Har tilgang til bil på deling.

Åge Simonsen:

Går til og fra jobb. Har ikke bil.

Flemming Christensen:

Går eller sykler til jobb på Miljømarkedet.

Foto: www.biopix.dk

Avfallsmottak i Tromsdalen sprer Tromsøpalmen

Tromsøpalmen spres rundt i kommunen via avfallsmottaket i Tromsdalen. Miljøvernforbundet krever at biologisk materiale fra blomstrende Tromsøpalme forbrennes ved Senja avfallselskap. Tromsøpalmen er i dag i ferd med å spre seg rundt i kommunen og landsdelen i stort tempo.

Miljøvernforbundet undrer et tid på hvorfor planten så plutselig begynte å spre seg rundt i kommunen etter å hatt en tilnærmet begrenset utbredelse på og omkring Tromsøya.

Det finnes tre arter av denne planten i Norge; Kystbjørnekjeks, Sibirsk Bjørnekjeks og Kjempebjørnekjeks/Tromsøpalme.

Tromsøpalmen blir, som annet plantemateriale, juletrær, gress osv, levert inn til kompostering ved avfallsmottaket i Tromsdalen. Etter kompostering har den komposterte jorden blitt brukt i forbindelse med beplantning og utfylling ved utbyggings- og veiprojekter i kommunen. Planten har via komposten blitt spredd rundt omkring i kommunen.

Krav om fritt fiske av kongekrabbe langs kysten av Troms og Finnmark

Nyere forskning har vist at kongekrabben er vert til en parasitt som er dødelig for torskeyngel.

Kongekrabben (Kamchatkakrabbe/russerkrabbe) ble satt ut på sovjetisk side i Barentshavet på 60-tallet. Hensikten var å kunne etablere en fangstbar bestand i havområdet. Arten kommer opprinnelig fra Kamchatka/Beringshavet i nordlige Stillehavet. En fullvoksen kongekrabbe kan veie mer enn 10 kg og vil kunne være opptil 1,5 meter mellom klørne. Kongekrabben vokser langsomt, og rekrutteringen i Barentshavet varierer sterkt fra år til år. Krabben har en bred meny som strekker seg fra alt fra bløtdyr til garnfanget fisk. Norges Miljøvernforbund (NMF) krever derfor at kongekrabben klassifiseres som skadedyr og at norske myndigheter åpner for fritt fiske av kongekrabbe i norske farvann.

En forskningsrapport fra Universitetet i Tromsø har nylig fastslått at kongekrabben er bærer av en igle som er vert for en blodparasitt som tar livet av torskeyngel.

Blodparasitten finnes også på annen krabbe i norske farvann, men utbredelsen av parasitten er mangedoblet som følge av en eksplosiv økning av bestanden av kongekrabbe langs kysten av Finnmark. En undersøkelse utenfor Bugøyenes i Finnmark har vist at 10 % av torsken er smittet av parasitten. Utenfor vestkysten av Canada, hvor

Garnfiskere i Finnmark er svært plaget med at kongekrabben spiser av fangsten i garnene, og de ødelegger gjerne hele garnet når de invaderer området.

kongekrabben har sitt naturlige levested, er det ifølge Jan Sundet ved Fiskeriforskninga i Tromsø stor dødelighet blandt torskeyngel. Dødeligheten skal være direkte relatert til parasitten hos kongekrabben. Dette er meget foruroligende.

Norges Miljøvernforbund krever:

- * at norske myndigheter klassifiserer kongekrabben som skadedyr og uønsket i norsk fauna.
- * at det åpnes for fritt fiske av kongekrabbe i alle størrelser i norske farvann.

Mårhund

Mårhunden, som opprinnelig kommer fra sør-øst Asia har til nå etablert seg i sørlige deler av Sverige og Finland. Hvert år skytes det mellom 70-100 000 dyr i Finland. Mårhundens spredning vil, om det ikke gjøres noe drastisk i Sverige og Finland, føre til at arten sprer seg til Norge. Inntil nylig var det kun i Finnmark at mårhund har vært observert og skutt i Norge.

På Skibotn i Storfjord kommune har det over flere år vært observert mårhund, men ingen har kunne dokumentere disse observasjonene ved hjelp av f.eks foto. NMFs regionlag bestemte seg derfor for å starte en informasjonskampanje der vi bl.a ba om tilbakemelding om observasjoner av mårhund

i Troms, spesielt. Posters ble satt opp på strategiske steder og NMF fikk ved flere anledninger møte reindriftsnæringen i Nordland og Troms der vi informerte om mårhunden og etterspurte observasjoner. NMFs regionlag fikk iløpet av sommeren 2006 informasjon som tyder på at streifdyr av mårhund finnes langs hele grensen fra Finnmark i nord til Østfold i sør. I Østfold kan det også ha foregått ynglinger da det er observert en tisper med valper.

Høsten 2006 startet vi et sporingsprosjekt der vi etablerte flere foringssteder i Skibotndalen for å eventuelt dokumentere spor av mårhund. Dette ble gjort etter at det vinteren 2005/2006 ble funnet spor etter mårhund i et spesielt område i Skibotndalen. NMF ønsket derfor å forsøke å verifisere disse observasjonene. Hvis mårhunden traffikerte et område regelmessig ville det være aktuelt å forsøke å fange dyret/dyrene. Foringsstasjonene ble fulgt opp gjennom hele vinteren. I begynnelsen av februar i år fikk NMF meldinger om nye observasjoner av mårhund på Skibotn. Dagen etter 5. februar ble det ihjelkjørt et dyr i samme område. Dette var det første dyret som var dokumentert i Troms og den fjerde mårhunden som har blitt dokumentert drept i Norge. Bare noen dager etter denne påkjørselen ble det på nytt funnet spor etter mårhund på en av NMFs foringsstasjoner. Avstand til Skibotn og værforhold gjør at dette må dreie seg om et annet dyr. Flere som har observert mårhund i Skibotn iløpet av de siste årene kjenner heller ikke igjen de ihjelkjørte dyret. De har sett mårhund i området med annen farge-sjattering og størrelse. Kartleggingen av mårhundens tilstedeværelse i Skibotndalen følges i dag opp ved å følge med hekkesuksessen hos en rekke vannfugler i Nedrevatn. På bakgrunn av fullstendig raserte fuglekolonier med fullstendig mislykket hekkesuksess som resultat de to siste årene, vil det denne sommeren være spennende å se om det samme vil gjenta seg. En slik rasering og predasjon har aldri vært observert før i Skibotndalen og kan forklares med at det har vært mårhund som har rasert fuglekolonien.

Linker til miljøvennlig transport på internett:

Hybridbil:

http://no.wikipedia.org/wiki/Toyota_Prius

Velomobiler:

<http://www.velomobiling.com>

<http://www.velomobil.no>

International Human Powered Vehicle Association:

<http://www.ihpva.org/>

Elektriske biler:

Think <http://www.think.no>

Kewet <http://www.kewet.no>

Elbiler <http://elbil.no>

<http://www.venturi.fr>

<http://www.twike.com>

Tango

<http://www.commutercars.com>

Zap

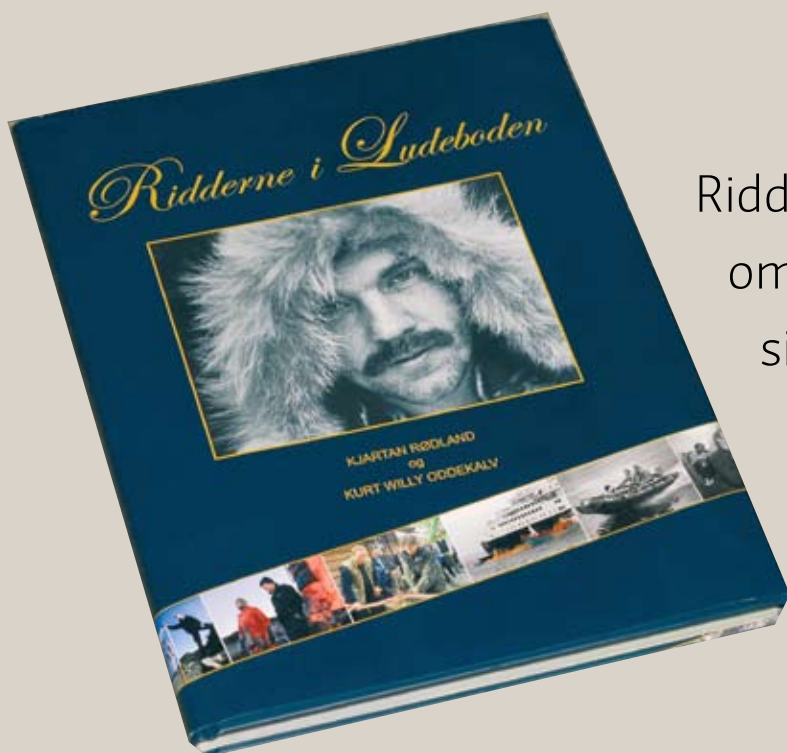
<http://www.zapworld.com>

<http://www.theaircar.com>

Elektriske sykler:

<http://www.octan.no>

<http://www.bionx.ca>

Ridderne i Ludeboden er boken om Norges Miljøvernforbund sin historie fra 1993-2006.

(Smakebit fra boken:)

I mai 1993 kom Norges Miljøvernforbund til verden – landets mest aktive samling av miljøvernere som ikke bare ville redde verden, men som hadde tatt seg bryet med å lære og sanke seg realkompetanse, ble giljotinert av de statsbetalte idealistene i Norges Naturvernforbund. Aktivistene ble satt ut i skogen for å sulte i hjel. I stedet ble det begynnelsen på en tid da folket tok tilbake retten og ansvaret for å ta vare på Guds bibliotek, den naturen som vi er en del av.

Vanlige mennesker som tok ansvaret da profittjegere sendte en oljerustholk til bunns i Sognefjorden, da forvirrede byråkrater lot tusener av vakker sjøfugl dø en smertefull død etter at et skip kantret rett utenfor Bergens stuedør, da lakseadelen massemyrde et helt økosystem for å la en liten overklasse leke seg i lakseelvene, eller når byråkrater og veipolitikere tvang på folk veier og broer de ikke trengte.

Folk forstod at for ethvert problem er løsningen det viktigste. De så de utstøtte aktivistene skape et miljøparadis på Seletun i Os, de så at Bergens sjel ble reddet i den falleferdige Ludeboden i Sandviken, de forstod hva gjenvinning var da verdier ble berget fra hus som skulle rives. Og de så at det ikke bare var riktig, men mulig å føre en seirende kamp mot maktgribber og miljømordere.

Kurt Willy Oddekalv har vært den mest synlige – ”det eneste menneske i det offentlige rom som snakker slik at folk forstår det”. Men bak Oddekalv står Norges fineste gruppe av riddere, idealister som ikke bare ofrer en karriere for det de tror på, men også vet mer og kan mer enn et helt hoff av politikerpusekatter!

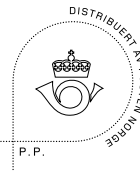
Kjartan Rødland
www.miljoforlaget.no

RETURADRESSE:

Norges Miljøvernforbund
Boks 593
5806 Bergen

B

NORGE

Følg med på våre nettsider

Miljøvernforbundet sine hjemmesider på internett er et nyttig verktøy for å skaffe seg kunnskap om saker som organisasjonen jobber med.

Hjemmeside Miljøvernforbundet:

www.nmf.no

Miljøsakene er delt inn i 6 hovedområder:

Levende Hav, Truede Arter, Klima/Energi, Miljøgifter/Avfall, Samferdsel, Trygg Mat.

I søkefeltet over venstre meny kan du skrive inn stikkord på det temaet du er interessert i. Da vil det komme opp en eller flere artikler, videoer etc.

Du kan laste ned større dokumenter ved å trykke på dokument eller PDF-ikon under hvert sak.

Linker til Miljøvernforbundet:

www.nmf.no

www.seletun.no

www.miljodronningen.no

www.miljomarked.no

Nyttige internetsider på miljø:

Artsdatabasen: www.miljolare.no/data/ut/art/

Artsdatabanken: www.artsdatabanken.no/

Klima:

www.mittklimakutt.no

Utenlandske nettsteder på miljø:

Treehugger www.treehugger.com

George Monbiot www.monbiot.com

Environmental News Network www.enn.com

Bli Miljøfadder

Velg den eller de miljøsakene du vil støtte.

Når du vil melde deg inn, send inn slippen under, eller besøk vår hjemmeside: www.miljofadder.no

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr. og sted: _____

Epost: _____

Telefon: _____

Jeg ønsker medlemskap

Jeg vil bli miljøfadder for:

- Levende Hav
- Klima/Energi
- Truede Arter
- Samferdsel
- Trygg Mat
- Miljøgifter/Avfall

Annet:.....

- Pensj./stud. kr 100,- pr år
- Vanlig medlem kr 200,- pr år
- Miljøfadder kr 50,- pr mnd
- Miljøfadder kr 130,- pr kvartal (Miljøfadderskap gir familiemedlemskap og skattefradrag)

Adressaten betaler for sending i Norge

Distribueres av Posten Norge

Norges Miljøvernforbund
Svarsending 7876
0097 Oslo